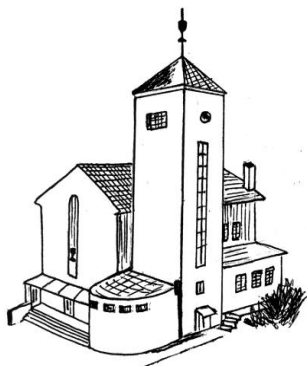

Adventní Sborové listy 2014

Českobratrská církev evangelická, sbor Mšeno u Mělníka

Advent, který nečekáme

Když se ten zvyk jmenovat ony týdny před svátkem narození Páně adventem zaváděl (někdy v 6. století), mýnil se tím „příchodem“ samozřejmě **druhý příchod Páně**. Církev se v té době rozvíjela jen kulticky, zatímco teologicky a vůbec co do vzdělanosti prožívala nejhlubší úpadek. Západořímská říše byla již dvě století v rozvalinách, obsazená jen mírně civilizovanými germánskými kmeny, navíc v 5. století téměř kompletně zpusťovaná divokými Huny na čele s náčelníkem Attilou, zvaným příznačně „bič Boží“. Klášterní knihovny lehly vesměs popelem a biskupské synody se zabývaly takovými spory, jako např. zda je platný křest, když latiny neznalý kněz zkomolí latinskou křestní formuli. Přesto nelze církvi oné doby upřít vážnost, s jakou na svém sebezpočopení pracovala.

To, co tehdy působilo jako novinka či jako zavedení řádu do chaosu té doby, působí dnes už jen jako folklór. Víme, že se sluší, aby kazatel o adventních nedělích alespoň zmínil původní význam slova Advent, ale on i my víme, že to s tím druhým příchodem Páně nebude tak horké. „Třeba si to rozmyslel,“ řekl prý jeden hloubavý žáček učitelů náboženství. Ano, co my o tom víme! „O onom dni a hodině však neví nikdo, ani andělé v nebi, ani Syn; jenom Otec sám.“ Mat24,36.

Přes otázku budoucího adventu se lze ovšem lehce přenést tím, že zdůrazníme, že vše podstatné se už stalo v minulosti a vykonal to Ježíš Kristus „za nás“, takže netřeba se budoucím znepokojovat. Pro beztak klímajícího posluchače to funguje jako dokonalé uspávací.

A tak se člověku vkrádá na mysl jiná otázka. Jsme to vůbec my, pro koho jsou určena evangelia i apoštolské spisy, koho hledal a pro koho umřel Ježíš Kristus? Vždyť sama myšlenka na Mesiáše u pozdního proroka Izaiáše vzniká v těžkých podmínkách navrátilců z babylonského zajetí, z přiznání vlastních vin a z víry, že pomoci už může jen Hospodin sám. Podobně i Ježíš přišel k lidu, který v temnotách toho věku toužebně čekal na světlo. To přece nejsme my, evropští (a američtí) křesťané 21. století! A to ať už jen chodíme do kostela, nebo máváme rukama a voláme „Ježíš tě miluje“.

Křesťané prvních století napjatě čekali na druhý příchod Páně jako na potvrzení, že jejich důvěra v Ježíše Krista nebyla lichá. Křesťané dalších století se – u vědomí lidské hříšnosti – začali „onoho dne“ spíše bát a časté posty byly toho výrazem. I advent byl původně dobou půstu. Ani toužebné očekávání ani strach však už není náš případ.

Z pohoršlivého stavu středověké církve a z nedůvěry ve spasení skrze její praktiky vzniká reformace. Starost o spasení je ještě znamením mysli obrácené k budoucnosti. V následujících staletích pak otázka konce „tohoto věku“ a druhého příchodu Páně ztrácí na naléhavosti, křesťané se opevňují ve svých konfesích a v nich mají svou jistotu. Naději hledají v minulosti. Do nápravy světa s optimismem vstříc budoucnosti se pouštějí myšlenkové proudy a hnutí, které s křesťanstvím už nepočítají. Tím jsme ovlivněni zdaleka nejvíce a to v dobrém i špatném smyslu. Nedbat toho, jak jsme se (vlastními dějinami) proměnili, je jako octnout se mimo skutečný svět.

Je hezké si číst, jak kdysi dávno křesťané měnili svět (nebo alespoň Evropu), ale je mnohem zajímavější sledovat, jak mění svět křesťané sami sebe a jako změnění měnili svět znovu. Tak rozhýbali stojaté vody duchovních dějin. Vždy pod stejným mottem: to, co je (stav), být nemá a být má to, co dosud není. Ne ve jménu pokroku, ale u vědomí, že všichni a se vším míříme k Božímu soudu. To „všichni“ je důležité. Tato myšlenka byla v novodobých dějinách křesťanství opuštěna. Otázka, jak obstát před soudnou stolicí Boží, byla privatizována. Je to každého soukromá věc. Čili věc kdysi veřejná stala

se privátní, a to ve jménu pokrokového svobodomyšlného individualismu! V takovém duchovním klimatu je řeč o Adventu téměř nemožná.

Duchovní dějiny lidstva však nejsou samopohyb, nejsou perpetuum mobile. Potřebují zdroj energie odjinud. Nedisponují-li křesťané již dlouho žádnou novou inspirací pro tento svět, Duch si v nových podmínkách najde jiné prostředníky.

Jan Kozlík

Odešla Hana Vlčková, zakladatelka Zahrady v Nebuželích - dílo pokračuje

Zakladatelka občanského sdružení Zahrada v Nebuželích, paní Hana Vlčková, zemřela po těžké nemoci v hospicu v Čerčanech v pondělí 27. října 2014 ve věku 61 let. Pro ty, kdo ji znali, to byla překvapivá zpráva. Vždyť vždy sršela energií a nápady a měla silnou vůli, aby své nápady a vize dovedla nejen formulovat, ale i prosadit.

Vedle péče o chráněné bydlení pro mentálně retardované v bývalé evangelické faře v Nebuželích Hana Vlčková úzce spolupracovala s městem Mšeno v projektu Místní agenda 21, byla i lektorkou a projektovou manažerkou v oblasti fondů Evropské unie.

Před lety její žádosti, aby bývalá fara v Nebuželích se stala místem péče o postižené, staršovstvo evangelického sboru ve Mšeně vyhovělo přejně. Byla uzavřena nájemní smlouva na 99 let za 1.- Kč. Objekt byl rekonstruován a první klienti do Nebužel začali jezdit v roce 2004.

Po smrti Hany Vlčkové se někteří lidé ptali, zda bude Zahrada pokračovat. Existuje jasná odpověď – ano. Sdružení se vzhledem ke změně české legislativy přejmenovalo na spolek Zahrada a vede ho dcera paní Vlčkové – Zdeňka, která se stala jeho předsedkyní.

Při nedávné schůzce v Nebuželích byla dohodnuta další spolupráce mezi Zahradou a mšenským evangelickým sborem. Staršovstvo sboru delegovalo jako člena spolku Zahrada Josefa Maincla z Nebužel. Zároveň vyslovilo souhlas, aby sídlo spolku bylo přeneseno z Prahy do Nebužel.

Michal Šimek

Knihovny neměří svůj úspěch ziskem

Alena Maštálková nám téměř v každém čísle Sborových listů doporučuje k četbě zajímavé knihy. Tentokrát jsme se jí zeptali, v čem vidí smysl své práce knihovnice

Rozhovor připravil Michal Šimek

Jak jste se dostala k práci knihovnice na Mělníce?

Takříkajíc jako slepý k houslím. Vdala jsem se a už jsem nechtěla dojíždět za prací do Prahy. Mělnická knihovna tehdy zrovna hledala zástup za mateřskou dovolenou. Nastoupila jsem tedy na dva roky a už jsem zůstala.

Půjčují si knížky spíše starší, nebo mladší lidé?

Řekla bych, že do knihovny docházejí celkem vyrovnaně lidé všech věkových kategorií. Je už zavedeným folklorem naříkat, že čtenáři ubývají, ale statistiky to nepotvrzují. Vášnivých milovníků knih bude vždycky dost. Každopádně mezi našimi čtenáři výrazně převažují ženy.

V čem vidíte smysl Vaší práce?

Myslím, že na rozdíl od mediálního trhu neměří knihovny svůj úspěch ziskem, ale veřejnou službou. Síť městských a obecních knihoven v naší republice je neobyčejně hustá. Každý občan má dnes v knihovnách přístup k internetu. Za mírný poplatek si může půjčovat knihy dle libosti.

Jakou knihu si chcete přečíst o vánočních svátcích?

Od Paula Younga, autora bestselleru "Chatrč", se chystám číst jeho další knihu "Křížovatky"

Co pro Vás a Váš život znamená kniha?

Bez hudby a bez knih by mi svět připadal hodně, hodně šedivý. O knihách už bylo řečeno mnohé a daleko výstižněji, než bych řekla já, a proto mi dovoluňte na závěr pár citátů:

„Četba dobré knihy je dialog, při kterém nás kniha oslovuje a naše duše odpovídá.“

André Maurois

„S pomocí knih se mnozí stávají učenými i mimo školu. Bez knih pak nebývá učený nikdo ani ve škole.“

J. A. Komenský

„Knihy jsou pro lidi tím, čím jsou pro ptáky křídla.“

John Ruskin

Všem čtenářům Sborových listů přeji letos pod stromečkem pěknou knihu.

Alena Mašťálková

Pietní vzpomínka za zemřelé v Domově seniorů

Vzpomínka na lidi, kteří ve mšenském Domově seniorů zemřeli v roce 2014, se uskutečnila v úterý 4. listopadu 2014. Za přítomnosti asi 20 obyvatel domova a jejich pečovateli zazněly vážné tóny skladeb Antonína Dvořáka (Žalm 23) a W. A. Mozarta (Requiem). Zazněla také nahrávka písně Svítá z evangelického mládežnického zpěvníku se zpěvem farářky Ireny Škeříkové, která před několika lety zemřela na rakovinu. Součástí pietní vzpomínky byla také slova modlitby s poděkováním za životy zemřelých a biblické texty vztahující se ke smrti a umírání či pomíjivosti člověka na této zemi.

Pietní vzpomínka měla dvě vyvrcholení. Prvním z nich bylo přečtení jmen všech zemřelých včetně data a místa narození a data a místa úmrtí, spojené s minutou ticha. Druhým potom, když někteří z přítomných zavzpomínali na některé ze zemřelých, které znali, a vyjádřili také svůj pohled na smrt a umírání. Zazněl i názor, že při pohřbu by se mohly hrát i veselejší písně, a dotaz, zda je možno při pohřbu tleskat. Jedna z přítomných se podělila o svou zkušenost, jak se vyrovnávala s bolestí po odchodu svého manžela.

Pečovatel Lukáš Bronec setkání zhodnotil velmi pozitivně s tím, že by mohla být v Domově seniorů založena tradice každoročního vzpomínání na zemřelé. S tím všichni přítomní souhlasili.

Michal Šimek

Adventní sborové listy, zpravodaj FS ČCE Mšeno. Prosinec 2014. Připravili MŠ, LS a MV.

Krátce

Pořadatelé evropského setkání mladých z okruhu duchovní ekumenické komunity Taizé, které se bude konat v Praze, se obrátili i na náš sbor s prosbou o zajištění noclehů pro účastníky. Ke dni uzávěrky bylo k dispozici 32 noclehů – 17 v rodinách a 15 ve mšenské škole. Setkání se uskuteční od 29. prosince 2014 do 2. ledna 2015. Jeho součástí budou i ranní modlitby ve Mšeně, následované rozhovory ve skupinkách a silvestrovský večerní program. Nocležníky doveze do Mšena speciální autobus.

xxx

Biblický kroužek na faře navštěvuje 7 dětí ve dvou skupinkách (úterý a pátek). Biblického kroužku ve mšenské mateřské škole se účastní 5 dětí.

xxx

Farář Michal Šimek byl administrátorem sboru Českobratrské církve evangelické na Mělníce do 31. října 2014. Od 1. listopadu nastoupila nově zvolená farářka Martina Lukešová.

xxx

V rámci rekonstrukce Boleslavské ulice byly před mšenským evangelickým kostelem vysázeny stromy a umístěny dvě lavičky.

xxx

Staršovstvo z podnětu památkářky Šárky Koukalové schválilo podání žádosti o uznání mšenského evangelického kostela za kulturní památku. Tento kostel byl postaven ve funkcionalistickém stylu.

Michal Šimek.

Webové stránky sboru - Sborové listy na internetu

Na sborovém webu www.msencce.wbs.cz najdete informace o sboru, kázání a duchovní texty, fotografie a také elektronickou podobu tohoto čísla Sborových listů, která navíc obsahuje:

- vzpomínky různých lidí na Miloše Fialu – Johnyho
- Vánoční vyprávění o smutných očích Páně – povídka L. Skopce
- slova M. Šimka při otevření znovuobnovené aleje do Kačiny
- rozhovor s V. Hulínem o Ukrajině
- ohlédnutí za 17. listopadem 1989
- rozhovor s Jitkou Pogranovou o domácí škole

Pietní vzpomínka na Miloše Fialu – Johnyho z Vlčího ranče u Kaniny

Pietní vzpomínka na bezdomovce z Kaniny Miloše Fialu – Johnyho se uskutečnila v neděli 30. 11. 2014 v evangelickém kostele ve Mšeně.

Podnět ke konání tohoto shromáždění, které se uskutečnilo rok po smrti Johnyho, dal pan Otto Vokál z Prahy, který jezdí na chalupu do Mšena. Johnyho fotil pravidelně každý rok v jiném vojenském stejnokroji. Získal si k němu osobní vztah. Když po čase zjistil, že bezdomovec již nežije a nikdo se s ním nerozloučil, bylo mu to líto. Nakonec na mě obrátil s prosbou o uspořádání důstojného rozloučení.

Pro mě to znamenalo pátrání, abych zjistil základní životní data a abych se blíže seznámil s postoji mšenských občanů k tomuto svéráznému muži.

Při vzpomínce jsem připomněl základní životopisné údaje, ale také názory několika mšenských občanů. Nemohl jsem vynechat paní Janu Kryštofkovou z Kaniny, shodou okolností členku mšenského evangelického sboru, která zemřelému velmi mnoho během jeho pobytu v domku u kaninského nádraží pomohla. Vůbec to pro ni nebylo jednoduché.

Při vzpomínce jsem zareagoval i na námitky některých mšenských občanů, proč vzpomínat na někoho, kdo nepracoval a jenom žebrel na pivo. Musím říci, že prudkost některých reakcí mě překvapila, i když věcně argumenty chápu. Na druhou stranu – pokud dávám peníze bezdomovci, vím přece, že pravděpodobně si to pivo koupí. A peníze mu dávat nemusím.

Bezdomovec je taky člověk. Je dobře, když někdo projeví přání, aby bylo možné se s ním důstojně rozloučit. Proto jsme se za Miloše Fialu i další bezdomovce pomodlili a přečetl jsem k této příležitosti vybrané texty z bible. A připomněl jsem základní data jeho života:

„Zemřel v mělnické nemocnici 27. listopadu 2013 - ve věku 69 let a jeho tělo bylo převezeno Pohřební službou Šlajs do Mostu, kde měl trvalé bydliště, ke zpopelnění. Narodil se pravděpodobně buď 21. nebo 25. července 1944 pravděpodobně v Mostě.“

Michal Šimek

Pár drobných vzpomínek na Johna z Vlčího ranče na Kanině...

Poprvé – cca před šesti lety, kdy jsem začal víc jezdit vlakem na Kokořínsko... Na nádraží ve Mšeně v jednom ze svých mírně bizarních armádně-kovbojsko-trempských obleků, potřásal si rukama s trampy od Boleslavi. Jakési sombrero s obřím liščím ohonem, prýmky, frčky, nášivky, odznaky, osmahlá, štíhle šlachovitá postava, lišácký, ale vcelku jiskrný pohled.... jsa sám podivínem, řekl jsem si - „tak tenhle mšenský Krokodýl Dundee má něco do sebe!“ Pokud by nic jiného, byl velmi svůj, což nikdy není běžné, nebýt semlet většinovými trendy... Přitom ale nešlo o exhibici. Viděl jsem, že je takový sám kvůli sobě, nikoliv pro nějaký pochybný vnější efekt... Měl svůj vnitřní svět, jímž, ač třeba nechtěně, odolával válcování dobou.

Brzy jsem zjistil, že bydlí v oné cihlové krabičce s komínkem, vystrčené do polí a keřů na kaninském nádraží. Přístupoval tam do vlaku na Mělník, většinou vždy v jiné kombinaci bizarních, ale vždy vzorně čistých a svým způsobem osobitě šmrncovních oděvních doplňků. Vagonem zaznělo jeho hluboké, mohutné AHUOOOOOOJ, které platilo všem... málokdo ho ale na sebe vztáhl, aby třeba odpověděl.. Zamířil samozřejmě přímo ke mně, zcela v duchu Dědečkova songu „ať si vezmu na sebe co chci, stejně mi kynou bezdomovci.... stejně mi kynou, s tváří nevinnou.....“ A od kynutí došlo rychle na sondáž počtu drobných v mé peněžence, ale vždy způsobem nedotěrným, neúkorným, dalo by se říci důstojným a chápajícím... Nechtěl jsem dát úplně vždy, abych nebyl za hodného blba ala „prasátko, otřes se“, navíc mi bylo jasné, že se získaným finančním obolem nezamíří do obchodu s racionální výživou... Myslím, že oběma nám byly ony hranice jasné..

Ať už v rámci příslušné transakce, nebo zcela lidsky, se zajímal, poptával co, jak a kam.. A ať to byl rybník v Harasově, kde jsem ho nikdy neviděl, či mše v Nebuželích, kde bych ho čekal ještě méně, naslouchal s respektem a účastí... Myslím, že s empatií větší než různí důvěrnější známí, když se mě ptají, jak se mám.... Ač jsme oba cítili, že nemáme úplně společné okruhy zájmů, jemu to nevadilo a jeho nearogantní bodrost tím neochladla... Byla stejná vždy, kdy jsme se potkali, vlastně si nevzpomínám, že bych ho kdy viděl v nějaké jiné,

neřku-li snad protikladné náladě, a to i v době, kdy jeho už tak extrémní osamělé přežívání na kaninském vystrkově podstatně ztížila jakási choroba myslím kyčelního kloubu, takže se ploužil o holi, výrazně zeslábl a ještě pohubl... To bylo už v roce 2012-13...asi ne moc dlouho před smrtí..

Dá se říci, že jsem se mu občas vyhýbal. Posedával jsem někdy před příjezdem vlaku za nádražím, aby nedošlo na „výběr mýtného“, a nebo alespoň na vyrušení z mé samoty... ale stejně mě zmerčil a při nástupu do vlaku ke mně od té jeho chaloupky dolétlo jeho zvučné AHUOOOOOJ!... Až jsem se zastyděl a zaklel na „osud“... Já jsem přece vždycky zíral k jeho domku s účastí a přemýšlel, jak by se mu dalo pomoci kromě těch pár desetikorun... Ale na nic jsem nepřišel, protože to nevypadalo, že by vlastně něco potřeboval!.... a nejspíš jsem byl ještě větší podivín než on...

Podobné to bylo při setkání ve Mšeně. Vyjdu z krámu a..AHUOOOOOJ už se rozléhá po celém náměstí! Můj sluneční klobouček, batoh, dlouhý vlas a vousy prostě nemohly zůstat bez jeho nadšené bratrské odezvy... Rozhlížel jsem se okolo, kolik lidí to vidí...na jednu stranu jsem až směšně nechtěl být veřejností započítán do nějaké kdovíproč pomyslné alkoholem aromatizované party, na druhou stranu jsem si tím ostřeji uvědomoval vlastní ješitnost a pýchu...musel jsem se tomu smát...byly to jen vteřiny, ale byl jsem mu za to bezelstné poučení vždycky vděčný.... A co tam dělal on? Na rozdíl od zprávy, že nikdy nemakal, zde táhl jakýsi vozík s trávou, takže to vypadalo, že pracuje na veřejné zeleni....kdo ví.

Když jsem Kaninu jenom míjel ve vlaku, vždy jsem schválně pozoroval, jak ten vždy vděčný zpestřující obrázek okomentuje momentální osazenstvo vagonu.... Hlášky to byly opravdu všelijaké, od vyloženě výsměšných, přes mírně hecovně srandistické, až po taková normální konstatování, v nichž sice zaznívala určitá nadsázka, ale zároveň jakýsi nevyjádřený pocit rovnosti, účasti, je to přece nakonec člověk jako my..... Možná, že ty srandistické byly spíše překonáváním podvědomého strachu, tušení, že podobně můžeme skončit každý...a zdaleka ne každý bychom to také s takovýmto glancem zvládli, zvládli-li bychom to vůbec....Taková existence....Mrňavá bouda z cihly na hubeno, jejíž celou jedu stěnu tvoří začouzené okno s tenkým sklem, nedovedu si vůbec představit, jak se v tom dalo v zimě vydržet..Vím, že topil

ztrouchnivělými pražci, jichž se halda kupila za nádražím.. Bez vody, bez záchodu, bez elektriky, ale hlavně....bez Lásky, tedy bez přítomnosti druhého... Kromě pejska tak sám v tom velkém křesle před domečkem, divadlem cestujícím a sám se denně dívaje na divadlo prázdného obzoru, oceán pole pod oceánem nebe, nad Kaninou tak rozlehlého.....

Paní, která také žije sama se zvířaty na kaninském nádraží, avšak alespoň v normálním domě, to prý s ním neměla lehké....i když by prý pro něj stejně udělala první poslední.. Já, ač momentálně člověk městský, avšak nitrem stejně podobný samotář, jsem vhodně doplňoval tuhle mentální trojčlenku, tedy stav, kdy na povrchu vnímáte roviny, hladiny, vlny různosti, ale někde v hloubi si jste blízcí pro jakýsi těžko definovatelný, mlhavý, však přesto zřetelný, společný prožitek ČEHOSI... Jakéhosi obnaženého lidského jádra, které vystupuje ze slupek pomíjivých vnějších jistot....nafouklých vnějších tvarů, forem a stylizací....

Konflikt jsme žádný neměli, snad jen jednou na mě trochu ostřeji zareagoval jeho pejsek, takže jsme ho jen museli trochu hlasitějším dialogem uklidnit a vyjasnit situaci... Ale nebyla to agrese a ten chlapík byl zas hned ve své dobré vstřícnosti...ten člověk měl vlastně v sobě nějaký mně až neznámý klid, do kterého se vracel vždycky, když zmlkl – a přehnaně mluvný nebyl. Pokud o něm někdo ve vzpomínce, vyvěšené na tom domečku, napsal, že zde v poklidu žili s pejskem až do r. 2013, vystihl to myslím přesně.... Ač lehké, lehké to být prostě nemohlo, o tom něco vím po deseti letech života na polosamotě, která ač zchátralá, krutosti zdejších podmínek zdaleka nedosahovala..

Tak, toť asi ode mě vše. Vypadá to, že na nic víc si ze setkání s Johnem z Vlčího ranče nevzpomínám... O ty detaily nakonec myslím nikdy ani tak nešlo, spíš o takový ten nevyřčený, nevýrazný, ale přesto kdesi hlouběji přetrvávající pocit, že si, ač jiní, patříte do společného světa.... Je zajímavé, kolik lidí teď na toho chlapíka zavzpomíná, ač nejspíš nepatřil k společenské elitě.. Teď, když nám bude chybět v dosavadním obrazu, možná zas o kousek více pochopíme, co tvoří svět.....

Karel z lesa

Trsy vzpomínek na Miloše Fialu - Johnyho

Bezdomovec Miloš Fiala zvaný Johny se od roku 2001 stal neodmyslitelnou součástí života ve Mšeně. Svým způsobem života, názory a projevy vzbuzoval soucit, ale také odpor, nevraživost až nenávisť. Tyto postoje a nálady přezívají u obyvatel Mšena i rok po jeho smrti. Nebyl postavou jednoduchou, nepatřil však rozhodně k těm, který by si zasloužil jednoznačné odsouzení.

Oslovili jsme několik lidí, kteří se s ním dostávali do častého styku, aby zavzpomínali.

Jana Kryštofková (bydlí již 42 let na nádraží v Kanině v bytě v drážním domku): „Přijel se psem na čundr na Kokořínsko v roce 2001 na 3 dny, po několika dnech se vrátil a usadil se tu. Nejdřív venku za skladištěm, potom v čekárně a nakonec v domečku, kde je váha. Sháněl si věci a své obydlí si postupně vybavil věcmi ze skládky, z popelnic... Po lidech žebral peníze i jídlo. Někdy šel člověku na nervy. O svátcích a na Vánoce jsem mu dávala cukroví. Chodil si ke mně pro vodu. Co si koupil a taky maso pro psa, jsem mu dávala do lednice.

Jezdil na Mělník. Po nějakém konfliktu s tamními bezdomovci tam přestal jezdit. Štval mě, neudělal si dřevo na zimu, říkával – na to je čas. Pak se vztekal, když sněžilo nebo přšelo a on štípal dřevo.

Jeho krédo bylo – nedělal jsem v mládí, nebudu ani na stará kolena.

Podle vyprávění ještě z Mostu jezdil s družkou na kole do Německa. Hodně četl a poslouchal rádio. Uměl německy. Kočku mu přešel vlak, psa mu přešli drezínou. Po několika dnech si přivedl jiného psa. Na zvířata nedal dopustit. V době minulého režimu byl zavřený několikrát v kriminále.

Byl dost paličatý, umíněný, nepřístupný jakékoliv domluvě. Měl důchod přes tři tisíce. Pracovat nechtěl. Když mu Jana Švecová ve Mšeně řekla, aby zametl sněh před jejím obchodem a ona že mu dá peníze, odmítl to.

Nezůstal po něm žádný majetek.

V samém závěru života tři dny před smrtí mi řekl, že ho bolí nohy. V úterý jsem mu uvařila a taky pro psa. Ve středu nevyšel z domu. Jídlo už nechtěl, jen mi řekl, ať dám psovi. Za hodinu jsem volala doktorku Hartlovou. Řekla mi, ať zavolám záchranku. Přijela sanitka za půl

hodiny, museli vypáčit dveře, odvezli ho okolo 15. hod. Ještě ten den odpoledne mi paní doktorka volala, že zemřel.

Někdy s ním bylo těžké vyjít. Ale chybí mi.“

Luboš Martínek (umělecký kovář působící ve Mšeně): „Bylo mi sympatické, že se hlásil k trampům. Pravidelně mě navštěvoval. Abych mu nabrousil sekeru, provrtal odznak nebo udělal přezku. Vždycky jsem mu dal nějaké drobné. Dal jsem mu i spousta železa, ať si to odveze do sběru.

Někdy si trochu vymýšlel. Vadilo mi, že hrál automaty. Lidi na něj nadávali, neslyšel jsem však, že by něco ukradl. Patřil k místnímu koloritu.“

Milena Dvorščíková – (sociální oddělení a matriky na MěÚ Mšeno): Pomohla jsem mu vyřídit občanku, řešila s ním sociální věci, aby mohl dostávat peníze z Mostu. Vadilo mi, že nechtěl na rozdíl od pana Belzy ze Mšena, který byl rovněž v nesnadné sociální situaci, pracovat.

Libuše Němcová (pohřební služba Mšeno): Litovala jsem ho, ale on mi říkal, že je spokojený. Od 15 let je z domu a vede takový život. Když mu zajeli psa, nechal si u nás udělat jeho parte. Napsal mu ho pan Vratislav Beneš.

Dávala jsem panu Fialovi peníze – dvacetikorunu na polívku. A to i tehdy, když mi přišel říci, že celý důchod prohrál v automatech. Lidé mi říkali – jsi na něj slabá, máš ho vyhodit. Pomáhala jsem mu, protože mi ho bylo do určité míry líto. Skoro si to nezasloužil. Ale vždycky mě ukecal. Myslím, že bezdomovcům se pomáhat má.

Lydie Pavelková (členka evangelického sboru ve Mšeně): „Jednou v neděli před bohoslužbami přišel do kostela a všechny nás oslovil a požádal, jestli bychom mu nedali ubrus ze stolu Páně, že ubrusy sbírá a že by se mu právě tento hodil. Jedna členka sboru mu vynadala a řekla mu, aby šel a nezdržoval.

Chtěl si přivydělat. Tak pomáhal na farní zahradě. Měl sekat trávu. Jednou to snad udělal. A potom už to nedělal, a přesto chtěl peníze. Jelikož nic nedělal, byl propuštěn.“

Alena Oupická (zastupitelka města Mšeno): „Nesnášela jsem ho, protože žebral. Když dostal nabídku práce, nic nedělal, nevyužil ji. Na rozdíl od pana Belzy ze Mšena, který nabídky k přivýdělku využíval.“

Michal Šimek

Průvodčí z trasy motoráčku Mladá Boleslav – Mšeno – Mělník vzpomínají na Miloše Fialu

Průvodčí z motoráčku jezdícího mezi Mladou Boleslaví, Mšenem a Mělníkem se v podstatě každý den setkávali s Johnym – Milošem Fialou. Někteří ho brali, jiné odpuzoval. Oslovili jsme 17 průvodčích, z toho 13 se s námi o svůj názor na kanenského bezdomovce podělilo.

1. Jeden z průvodčích vzpomíná takto: „Zatrhl jsem mu, aby jezdil načerno bez placení.

Moc jsem ho nemusel. Vadilo mi, že žebral. Vídával jsem ho i na Mělníku u Tesca a Kauflandu s partou dalších bezdomovců, byl jejich vedoucím. Žebrali a potom jeli na Lhotku. Většina z nich už nežije.“

2. Další průvodčí na dotaz, zda se Johnny snažil jezdit načerno bez placení, odpověděla: „Vzpomínám si na něj, říkali mu John. Ze začátku to zkoušel jezdit bez placení. My jsme mu to však netolerovali, takže si jízdenku ze Mšena do Kaniny kupoval. To víte, je to sice jen jedna stanice, ale ve vlaku jezdí revizoři. Kdybychom to tolerovali, mohli bychom na to doplatit.“

3. Další z průvodčích na prosbu, zda by mi mohl říci nějakou vzpomínku na bezdomovce z Kaniny, zareagoval: „Na toho generála? Snad si na něco vzpomenu.“

Po chvíli pokračoval: „Když vstoupil do vlaku, ozvalo se mohutné - Ahoj, nemám floka, vem mě do Mšena. Anebo domů,

pokud jel ze Mšena či odjinud. Svezl jsem ho někdy i bez placení.

Dobře věděl o všech akcích v okolí a také na ně jezdil, například na Lhotkafest. Byl to celkem dobrý člověk. Až na to, že se mu nechtělo dělat. Flákal se po akcích. A nemyl se. Taky jsem mu občas dal peníze. Dluží mi 280,- Kč.

Jednou, když jsem byl na Lhotkafestu a hráli tam Taxmani, měli tam s sebou americký džíp. Johnny v něm seděl a hrál si na generála. Byl to vcelku zábavný člověk.

4. Další průvodčí vzpomíná takto: „Jednou mě požádal o šnůrku od čepice průvodčího, tzv. podbradník. Potřeboval ji na svou uniformu. Musel být trpělivý, ale nakonec jsem mu ji sehnala. Jinak byl ke mně odměřený. Nedovolila jsem mu totiž, aby jezdil bez placení.“
5. Další průvodčí odměřeně: „Nevím, co bych Vám řekl. Podle mě to byl vyžírka.“
6. Další průvodčí připomíná svůj pohled: „Připadal mi vcelku jako slušný, ale pohodlný člověk, kterému se nechtělo dělat. Například – raději ve svém kutloušku na Kanině mrzнул, než aby si nařezal dříví. Nebyl to hloupý člověk. Na mě nikdy nezkusil, aby mohl jet bez placení.“
7. Další průvodčí vzpomíná: „Věčně neměl peníze. Jednou nastoupil do vlaku a že nemá peníze a nemůže zaplatit jízdenku. Nakonec jsem to z něj vytáhl. Po této zkušenosti jsem ho kontroloval vždy před vlakem. Pokud nezaplatil, nepustil jsem ho dovnitř.“

Měl průkazku pro důchodce, ale nerad ji ukazoval. Věděl jsem, že ji má, vždy jsem ji po něm chtěl. S kolegama jsme si říkali, že když je ve vlaku on, tak musíme mít rukavice. Byl někdy strašně špinavý a člověk se ho štítil. Když mi podal jízdenku, chytil jsem ji dvěma prsty jen za rožek. Říká se, že o mrtvých jen dobře. Ale tak to bylo.“

8. Na otázku, jak vzpomíná na Johnyho, další průvodčí odpověděl: „Ve špatným. Nasomroval se mi do vlaku s tím, že nebude platit. Párkrát jsem ho nechal svézt zdarma. Kvůli tomu nám začal dělat problémy revizor. Takže potom musel vždycky zaplatit.“
9. Další průvodčí: „Zvláštní vzpomínku nemám. Až na to, že se mi jednou pokoušel prodat dětské hodinky. Neuspěl, nekoupila jsem si je.“
10. Další průvodčí: „Zaujal mě tím, že žebrol. Zpočátku jsem ho svezl bez jízdenky, potom už musel platit. Byl to čestný člověk. Dalo se s ním pokecat. Poslední rok už byl zesláblý a tolik už nejedil, například na různé akce jako předtím.“
11. Další průvodčí: „Jednou na Štědrý den mi dal 45,- Kč, abych mu koupil a dovezl cigarety. V Mladé Boleslavi měli nejlevnější krabičku za šedesát korun. Koupil jsem ji a do Kaniny mu ji dovezl. Takže jsem mu dal dárek za patnáct korun. Pokud vím, strojvedoucí Bohouš Farský z Mladé Boleslavi – jezdí u Carga – mu pravidelně každé Vánoce posílal dárek.“
12. Další průvodčí: „Ze začátku byl příjemný. Nelíbilo se mi však, že si stěžoval, že mu je zima, místo aby si udělal dřevo a zatopil. Z mého pohledu byl nepřizpůsobivý. Nemohu však na něj nadávat nebo si na něj stěžovat. Zpočátku jsme se spolu bavili.“

Prý dělával na dráze na Hlavním nádraží v Praze. Nelíbilo se mi na něm, že když dostal možnost pracovat v důchodáku ve Mšeně, tak to odmítl. Při tom by tam měl možnost bydlet. Měl se jinak postavit k životu.

Někdy jsem mu zaplatil jízdenku ze svého nebo mu dal drobáky. Asi dvakrát jsem mu dovezl z Mělníka cigarety a tabák za peníze, které mi dal.

Velmi prožíval, když mu drezína zajela na trati psa a kočku najednou.

13. Další průvodčí: „On byl pro mě zbytečný člověk. Tak, jak jsem ho poznala, vůbec bych ho nevynášela do nebe. Pravda, člověk se může do takové situace dostat. Ale on byl lajdák i za „totáče“.“

Michal Šimek

Obnovený křížek – nadějný počín a dobré znamení

Na den sv. Václava se konalo ve Mšeně otevření znovuobnovené aleje do Kačiny, která se kdysi stala obětí rozorávání mezí a cest v době násilné kolektivizace zemědělství. Pout', na kterou mě mšenský starosta Martin Mach pozval, abych požehnal místům a pracím, začala u obnoveného křížku, pokračovala směrem k Jezevčí stezce, kterou přednedávnm obnovili členové Okrašlovacího spolku Mšeno a okolí, a pokračovala k aleji do Kačiny. Předkládám v písemné podobě záznam svých proslovů u křížku a na začátku aleje..

U křížku

1. Kříž jako symbol má svůj význam. Připomíná nám nějakou událost, utrpení, bolest. Každý si může, mjí – li kříž, vzpomenout na svůj životní kříž.
2. Kříž je univerzálním symbolem. Díváme – li se na něj a vnímáme – li při tom životní příběh toho, ke kterému je vázán - Ježíše Krista – jsme spojeni s celým světem. Po celém světě je na různých místech rozeseta řada křížů
3. Sešli jsme se dnes, ve svátek české státnosti, kdy si připomínáme svatého Václava – jeho osud je rovněž spojen s křížem. Byl zavražděn svým bratrem Boleslavem.

„Já jsem ta cesta, pravda i život“ (Janovo evangelium 14,6)

Tento Ježíšův výrok, který tvoří část šestého verše 14. kapitoly Janova evangelia, si může přečíst každý, zde na desce tohoto křížku. Silná slova, když si uvědomíme, že cesta z Romanova pokračuje dále do Ráje v Kokořinském dole. Samotným putováním, i když do Ráje dojedeme, blaženosti a harmonického soužití mezi sousedy či národy nedosáhneme. To, že něco nazveme Rájem a budeme tam putovat, ještě neznamená, že už jsme dosáhli rajskeho klidu.

Ukazatelem cesty do Božího království pokoje, lásky a spravedlnosti je sám Ježíš. On svým příkladem ukazuje, kudy ona cesta vede. Život

v pravdě, život, kterému se nevyhne utrpení. To není plechová směrovka na silnici, ale vnitřní zaměření duše a ducha člověka. Křížek u cesty je připomínkou nějaké události. Údajně byla řada křížků kolem Mšena postavena po velkém ničivém požáru v roce 1867, kdy shořelo 54 domů včetně kostela, fary a radnice. Tyto křížky měly Mšeno a jeho obyvatele snad ochránit před další pohromou.

Tento křížek má zvláštní novodobou historii před svým obnovením v roce 2010. Někdo, kdo snad prý ještě ve Mšeně ještě žije, jej za minulého režimu snad v nenávisti vůči církvi porazil a zničil. Po křížku se slehla zem. Když mšenský zahradník Karel Zabilanský v roce 2010 kopal jámu pro lípu, kterou měl na tomto místě zasadit, narazil na celý sloupek křížku. Sloupek obnovil a restaurátoři na něj nasadili kovový kříž. Můj kolega, mšenský římskokatolický farář Bohuslav Bártek, navrhl na desku výše uvedený text z Janova evangelia.

Pan Karel Zabilanský, když jsem ho před několika dny navštívil, vzpomínal: *„Já si ještě na ten původní křížek, když tady stál, pamatuji. Je známo, kdo ho skolil. Základ křížku jsem zde stále vídal. Když jsem v jámě našel sloupek křížku, zašel jsem za starostou a došlo k dohodě na obnovení. Se spolupracovníkem jsme postavili lešení a pomocí kladky sloupek postavili na fundament. Kolem něj byl podle toho, co jsme viděli, smeťák.“*

Karel Zabilanský zásadně nesouhlasil s porážením křížku. Říká k tomu: *„Ale nyní ten, kdo křížek povalil a nyní možná ještě jezdí kolem, vidí, že jeho činnost byla marná.“*

Je zde ještě jedna symbolika – porážení křížků se dělo v době kolektivizace – lidé byli vyháněni ze svých statků, zavírání. Jedním z nich byl i zahradník, pan František Svárovský ze Skalska, který byl zavřen v rámci akce Kluky v 50. letech minulého století. Když byl propuštěn, těžko hledal práci. Nakonec ho zaměstnal ve mšenském zahradnictví pan Václav Václavík. V roce 1967 se pan Svárovský ujal vedení zahradnictví. Chvilu pod ním pracoval i pan Karel Zabilanský a 1. června 1980 od něj převzal vedení zahradnictví. Jestliže pan Zabilanský jako pokračovatel pana Svárovského křížek obnovil, vidím v tom symbolickou tečku. Zlo bylo takto symbolicky poráženo a máme možnost začít znovu.

Co k tomu dodat? Ježíš z lásky k nám hříšným lidem přišel mezi nás. Trpěl na kříži. Moc jeho lásky však byla silnější a dodávala stále novým

generacím novou nadějí na cestu životem. Obnovený křížek znamená nadějný počín a dobré znamení. Moc lásky a pravdy z našeho světa ještě nezmizela.

Požehnání:

„Pane, žehnej tomuto místu a všemu dobrému dílu k obnově vztahů mezi lidmi. Ať Tvá moc, milosrdenství, naděje i láska přemůže nenávist a dává nám novou naději. Amen.“

Na začátku obnovené aleje do Kačiny:

Toto místo nám připomíná těžkou dobu kolektivizace, rozorání mezí, kdy nešlo chodit přes pole. Tuto zkušenost máme s manželkou například při vycházkách na Mladoboleslavsku, kdy sice vidíte ještě řadu keřů, ale neexistuje již žádná cesta.

I na tomto místě můžeme připomenout životní křížky. Například osud kněze Josefa Toufara z Číhošti. Byl obviňován, že zosnoval pohyb křížku v kostele. Ve skutečnosti podle nejnovějších kriminalistických a dalších výzkumů pohyb tohoto křížku nelze vysvětlit, můžeme jej interpretovat jako znamení shůry kvůli nenávisti k soukromým zemědělcům a kvůli bourání křížků jako byl ten ve Mšeně. Jak literární kritik Bedřich Fučík dokládá, byli to právě sedláci, kdo patřili ve vězeních 50. let minulého století k nejstatečnějším lidem

Přečtu úryvek z básně literárního kritika a básníka Miloš Dvořák (1901 – 1971) napsal v roce 1959 básnickou skladbu Symfonie XX. století, která mohla vyjít teprve v roce 1991. Využil v ní i číhošťského symbolu:

/.../ těžké kamióny šinou svá kola přes posvátné úmluvy
neděl a svátků
nemotorné buldozery rozhrabávají kořeny zemin
/ kříž nad oltářem v Číhošti se prudce rozkymácel /,
obrovské kombajny budoucna schvacují hltavě úrodu
z nedozrímých lánů,
jedním dechem mlátí obilí, melou mouku, pekou chléb,
a nakonec se rozmáchnou na zesláblý dech našich
vysílených lesů, neschopných vyživit svým zřídlym
stínem zdroje studánek - / ... /

Můžeme připomenout i křížky ze zdejšího kraje. Vidíme odsud na Lobeč. Znovu nám to připomíná akci Kluky – řídicí učitel Alois Jech

z Lobeče – po návštěvě STB spáchal v říjnu roku 1952 sebevraždu. Bedřich Mach – sedlák z Čisté u Mladé Boleslavi zemřel po týrání při výsleších Státní bezpečnosti v Liberci.

V tomto regionu se narodil Jan Palach rodák ze Všetat - zemřel ve stejné budově v Legerově ulici v Praze jako Josef Toufar – historici jako Petr Blažek či básník a autor knihy o Josefu Toufarovi v tom vidí znamení, které je potřebí znovu připomenout.

Jak bylo napsáno na pozvánce, cesta přes obnovenou alej je nejkratší cestou ze Mšena na hrad Houska. Na Housce působil jako správce depozitáře v 70. letech minulého století evangelický farář a písničkář Sváťa Karásek. „Také on si prožil se svými přáteli z hudebních skupin Plastic People of the Universe a DG 307 svůj křížek, když byli odsouzeni a zavřeni v roce 1976. Jejich odsouzení mělo celosvětový ohlas a vedlo ke vzniku Charty 77, která usilovala o dodržování lidských práv.

Přečtu nyní biblický verš, který byl základem Karáskova kázání na velikonoční neděli v České Lípě v roce 1975. Jan 16,33 – Na světě soužení mítí budete, ale věřte, že jsem přemohl svět.“ Na základě tohoto kázání ztratil Sváťa Karásek souhlas a ocitnul se na Housce, kde získal zaměstnání. V písni Řekni ďáblu ne, zpíval: Řekni ďáblu ne, ďábel je podvodník a nikoho nevede správně.

Malé dějiny tohoto regionu se tehdy spojily s dějinami velkými.

Požehnání:

1. Pane, žehnej každé práci, která napomáhá k překonávání stínů minulosti. Žehnej úsilí okrašlovacího spolku Mšeno. Žehnej městu Mšenu a jeho obyvatelům.
2. Požehnání – Numeri 6, 24 – 26

²⁴ Ať Hospodin ti žehná a chrání tě,

²⁵ ať Hospodin rozjasní nad tebou svou tvář a je ti milostiv,

²⁶ ať Hospodin obrátí k tobě svou tvář a obdaří tě pokojem.‘

Michal Šimek

Vánoční vyprávění o smutných očích Páně

Pan Růžička umřel v noci po Štědrém dnu. Smrt si nevybírá. Večer ještě s chutí snědl kapra na pivě s bramborovým salátem, svou oblíbenou pochoutku, a potěšil se s rodinou, dětmi i vnoučaty. S úsměvem a uspokojením sledoval, jak se radují z drobností, které nacházeli pod stromkem. Jeho samotného potěšil krásný rybářský prut, dárek zřejmě od syna. Na ten se, panečku, budou ryby věšet samy! Teď stál prut v koutě ložnice, nedůležitý a zbytečný. Pan Růžička ležel mrtvý v posteli a prut už neupotřebí.

Rybaření patřilo vedle fotbalu k jeho celoživotním vášním. U řeky trávil mnoho hodin a klidné, tiché čekání na travnatém břehu ho naplňovalo vnitřním štěstím. Přesto nyní nepocíťoval nad koncem této své záliby lítost, ba ani smrt sama v něm nepůsobila žádný pocit. Necítil smutek ani zklamání, úlevu ani bolest, blaženost ani strach, jen jakousi zvláštní vyrovnanost, čisté, dokonalé smíření. Vedle něj ve spánku oddechovala jeho žena, kterou měl vlastně docela rád, a on věděl, že už s ní nikdy nepromluví, nepohládí ji, nepochlubí se jí novým úlovkem. Přesto ho toto vědomí netrápilo.

Náhle si ke svému překvapení uvědomil, že vnímá. Současně pocítil, jak ho cosi táhne vzhůru, že opouští svou postel, i když v ní vlastně stále leží dál, a stoupá někam nahoru. Stěny, strop, dům jako by tu náhle nebyly, vlastně tu stály pořád, ale nebyly překážkou, staly se z nich jen vybledlé stíny. Vůbec ho to nezarazilo a prostoupil jimi s úplnou samozřejmostí.

Vznášel se stále výš, ale ne vlastní silou. Něco silného a mocného ho vedlo vzhůru, nad noční město a nebo ještě spíš pryč, do záhadného čtvrtého rozměru, jakési vnitřní hlubiny. Tam tušil někde v dálce světlo, jasný bod, k němuž směřoval, kde se nacházel cíl jeho cesty.

Pocity, které se ho zmocňovaly, se nedaly přirovnat k ničemu, co během života poznal. Letěl, a přece nevnímал jediný záchvěv vzduchu, jediný závan větru. Necítil své tělo, snad ani žádné neměl. Pohyboval se ve zvláštním bezbřehém tichu, věčném prostoru bez začátku a konce. Byl zde jen střed, onen jasný bod, jenž ho k sobě tak přitahoval.

Světlo se blížilo, sílilo, poznenáhlu se rozjasňovalo a pan Růžička pocítil, jak jej vtahuje do sebe. Prošel světlem, oslnilo ho a pohltilo, vstoupil do světla a ocítl se uvnitř. Náhle se nacházel jakoby v

obrovském sále, jasném a bílém, plném čistého světla, oslnivé záře, jež ho nutila zavřít oči. A zvláštní věc – ačkoli je ponechal zavřené, viděl jasněji a zřetelněji než předtím. A v sále spatřil zástupy postav, vystupovaly před jeho zavřenými očima z jasu nejprve jako bílé obrysy, postupně však nabývaly pevnější podoby, až je mohl jasně rozpoznat. Byly to neobyčejné bytosti, bez materiálního těla, jejichž podstata sestávala ze světla. Napadlo ho, že to snad jsou andělé, jen vypadali jinak, než si je lidé zpodobňují. Neměli žádná křídla, žádné peří a ani bílá barva neodpovídala bezbarvé záři postav, které naplňovaly sál.

Pan Růžička se rozhlédl kolem sebe. Sál byl obrovský a zdálo se, bez stropu. Na obou stranách se zdvihaly silné oblakové sloupy, stoupaly do výše a snad kdesi v nedohlednu podepíraly neviditelnou klenbu. Po pravé i levé ruce mu stály zástupy těch podivných bytostí, andělů. Přímou proti sobě viděl sedět několik jasných postav, které se zdály být větší a významnější než ostatní. Jedna držela v rukou obrovskou knihu, jiná svícen, další klíč. Uprostřed mezi nimi stála postava s planoucí pochodní v ruce a pohlížela na pana Růžičku přísným pohledem.

V zadní části sálu na vyvýšeném místě se nacházelo cosi jako brána. Z ní vycházela největší záře, oslepující jas, který by nebylo možné snést, kdyby nebyl zakryt oblakem se zlatým okrajem. Tam, pochopil pan Růžička, sídlí Nejvyšší. Ano, nebylo pochyb, kde se nachází – u posledního soudu, soudu Božího. U soudu, který má zvážit celý jeho pozemský život, každý skutek, dobrý i zlý, po právu přezkoumat a nakonec vyřknout ortel. A bude to soud spravedlivý a neúplatný, toho si byl dobře vědom. Přesto spíše než strach pocíťoval zvědavost. Vždyť nebyl špatný člověk, ostatním nic zlého nedělal, nikoho neokradl ani nezabil. Dokonce někdy chodil na Vánoce do kostela, i když spíš ze zvyku, než že by to myslel vážně. Ano, jistě měl také své chyby, dopustil se i prohřešků, jako každý. Občas býval nerudný, a kdo měl tu smůlu, že mu zrovna přišel do rány, pěkně to od něj schytil. V práci vzal tu a tam nějaké náradí, co nechali údržbáři ležet v dílně, a odnesl si ho domů. Ani ke své ženě nebyl vždycky poctivý, párkrát se s výmluvou, že jde na ryby, vytratil za trafikantkou Eliškou nebo později za Zdenou. Ale nepřišlo mu, že by to byly nějaké zásadní přestupky. Sledoval ohromný a ohromující sál a čekal, co se bude dít dál.

Jak se rozhlížel kolem, zachytil něčí pohled. Ohlédl se přes rameno. V sále za ním stála zvláštní postava v bílém šatu, ale jiná než ostatní bytosti zde, podobná člověku, a tiše se na něj dívala. Pan Růžička nemohl odtrhnout zrak od jejích očí. Byly to smutné oči, nevýslovně a nekonečně smutné, jako kdyby se v nich slila všechna bolest světa. V jejich hlubokém pohledu se skrývalo poznání bídy lidského života se vším trápením a těžkostmi, které jsou s ním spojeny. A pan Růžička pocítil, že tato bytost mu není vzdálená a cizí, jako jsou ostatní. Já vím, říkal její pohled a vyzařovalo z něj slitování.

Náhle se jeden z andělů vztyčil a vyslovil jeho jméno. Ačkoli vůbec neotevřel ústa, rozlehla se ta dvě slova sálem jasně a znepokojivě jako zvuk trubky. Sotva jméno Josef Růžička doznělo, anděl s pochodní promluvil dunivým hlasem:

„Otevři knihu!“

I jeho ústa zůstala zavřená, přesto každé slovo znělo jako gong. Nato anděl sedící vedle otevřel silnou knihu a současně se v ruce dalšího anděla rozhořela svíce. Z knihy stoupala zvláštní záře, v prostoru se skládala v obraz a pan Růžička spatřil sebe jako právě narozené dítě. Obraz se začal odvíjet před jeho očima jako zrychlený film. Dětství, první krůčky, hry, škola, studium, přátelství, dospělost, svatba – to vše se tu míhalo v rychle se měnících obrazech. Práce, děti, rodina se střídaly dál, když tu běh obrazů zpomalil a pan Růžička viděl sám sebe, jak nastupuje do tramvaje. V poslední chvíli se přes něj vedrala dovnitř drobná stará paní s taškou v ruce.

I když se ta příhoda odehrála už dávno, okamžitě se mu vybavila. Jak ho bezohlednost té ženské namíchla! Prostě se před něj nacpala. A ještě nadávala! Do schůdků jí to pak samozřejmě šlo pomalu, takže se kolem ní protáhl a byl ve voze dříve. Schwálně zasedl poslední volné sedadlo a honem vytáhl noviny. Stařena zůstala bezradně stát, a než se zorientovala, tramvaj se rozjela. Celá situace se mu nyní znovu odehrávala před očima – přibrzdění tramvaje, pád staré paní, pomeranče kutálející se z tašky, nevázaný řehot mládeže ve voze – a zlomyslný úsměv na jeho tváři. Dobře jí tak, babě!

Obraz stojí, pan Růžička se dívá a najednou ví, že si zlomila ruku. Zjistí se to až zítra. Ale to se tehdy vůbec nedověděl! Měl jenom radost, že se jí její bezohlednost nakonec vymstila. Pravda, trochu tomu pomohl. Ale aby se zranila, přece nechtěl!

Mezitím se obraz z knihy znovu rozběhl, scény se míhaly jedna za druhou. A zase zpomaluje, teď sedí pan Růžička u řeky a mluví s kolegou z práce. Jistě, na tohle nezapomněl. Jak tehdy Kubíček odevzdal roční výkaz a nepočkal, až mu dá opravené podklady. Jak ředitel tenkrát vyváděl! Pana Růžičku to stálo pěkných pár tisíc na odměnách. Tehdy měl na Kubíčka pořádný vztek. Prý si neuvědomil, že pan Růžička musí ještě před odevzdáním udělat úpravy. A teď se mu jde omluvit. Proč ho radši nenechá být? Vysvětlování ničemu nepomůže.

Věděl, že Kubíček je trochu popleta a nemehlo, na co sáhl, to se zamotalo nebo pokazilo. Ani ta jeho Adéla, se kterou žil, nebyla žádná výhra. Všichni věděli, že mu zahýbá s doktorem, u něhož pracovala jako sestra. Všichni kromě Kubíčka. A pan Růžička, jak měl vztek, mu to teď vpálil. Zase vidí jeho nechápavý pohled, oči zvířete, které si líže ránu. No co, aspoň ví, co má doma.

Pan Růžička vidí tu událost znovu a dochází mu, že Kubíček své chyby skutečně litoval a omluvu myslel upřímně. Navíc se pak se svou družkou rozešel. Už si nikdy nenašel jinou. Hrome, za to přece pan Růžička nemůže, o to mu vůbec nešlo! Kdyby byl věděl - !

Obrazy se znovu daly do pohybu a závratným tempem postupovaly vpřed. Zastavily se ještě jednou, když pan Růžička nalil v noci k sousedovi do zahrady modrou skalici. Šlo o ten stromek, co si soused zasadil k plotu, na místo, odkud bude stínit Růžičkovic skleník. A nebyla s ním řeč! Prý je to jeho pozemek a pan Růžička si může skleník postavit jinde. Skleník byl sice v bídném stavu a pan Růžička sám uvažoval o jeho zbourání, ale za této situace nemohl přece ustoupit sousedovu hulvátství! Kde není možná rozumná domluva, musí si člověk pomoci po svém. Proto mu v noci nalil ke stromku roztok modré skalice, který jinak používal proti mechu. Pravda, soused se tvářil nějak podezřívavě, když stromek za pár dnů zašel. Najisto ale nemohl vědět nic. Začal se pak chovat ostražitě. Žádné povídání přes plot se už nekonalo, ani společná posezení u táboráku. Jen pana Růžičku uviděl na zahradě, něco zabručel a schoval se v domě. Ne že by to pana Růžičku nějak zvlášť mrzelo. Ale trochu špatné svědomí přece jen tenkrát měl.

Pan Růžička se dívá na tu noční scénu a najednou si uvědomuje, že soused odjakživa žije sám. Žena mu umřela hned ten rok, co Růžičkovi dostavěli domek. Děti neměli. Pan Růžička to samozřejmě věděl už dřív, ale teprve teď mu to nějak dochází. A vzpomíná si, jak soused odvezl

malou Janičku do nemocnice, když si tenkrát rozřízla nohu a Růžičkovi nemohli nastartovat auto. Ani si za to pak nechtěl nic vzít. Zvláštní, jak rychle člověk tyhle věci zapomíná. Pan Růžička to náhle všechno ví a je mu to líto.

Světlo z knihy pohaslo a pan Růžička se vytrhl z rozjímání. Nastalo ticho a andělé se na okamžik ztratili jeho zraku, jako by zprůsvitněli. Pak se znovu objevili, pochodeň oslnivě zaplála a anděl, jenž ji držel v ruce, postoupil vpřed. Jeho hlas zněl kovovým tónem:

„Josef Růžička je obviněn, že přestoupil Zákon Nejvyššího. Dopustil se úmyslného ublížení lidem, protože působil jiným bolest a zapřičinil zlo. Obviněný je shledán vinným a odsuzuje se podle paragrafu alfa k věčné záhubě plamenem. Proti rozsudku není odvolání!“

Anděl, který držel v ruce svíci, zlehka dýchl a plamínek zhasl. Nastalo šero.

Pan Růžička chtěl promluvit, ale nevydal ze sebe ani hlásku. Nemohl věřit vlastním uším! To není možné, blesklo mu hlavou, to si přece nezasloužím! Ale sotva na to pomyslel, uslyšel, že jeho myšlenky se nesou sálem jako zoufalý výkřik, že promlouvají namísto hrdla, sevřeného hrůzou.

„To nemyslíte vážně! To je nespravedlnost! Vždyť jsem nikomu nic neudělal!“

Andělé mlčeli.

„Ta protivná bába si za to mohla sama! Chovala se příšerně! A Kubíček mi zkazil pověst u šéfa! Jen kvůli svému lajdáctví!“

Anděl s knihou suše podotkl: „Dva mladíci, kteří s odsouzeným jeli tramvají a byli svědky jeho jednání, zbili o půl roku později starou paní a okradli ji. A pan Kubíček měl v době, kdy došlo k jeho pracovnímu pochybení, vážně nemocnou matku.“

„To jsem nemohl tušit! Nevěděl jsem – nechtěl jsem –“

Pan Růžička se zoufale rozhlížel kolem sebe. Pak se ohlédl na postavu vzadu. Její oči se dívaly ještě smutněji než předtím.

„Rozhodnutí je konečné,“ prohlásil anděl a zavřel knihu.

Pan Růžička polkl a vyrazil ze sebe chraplavě: „Milost! Proboha vás prosím! Kdybych to mohl napravit –“

Anděl s klíčem se naklonil k andělu s knihou a cosi mu šeptal. Ten pomalu přikývl, otevřel znovu knihu a řekl: „Podle paragrafu omega, odstavec jedna se tomu, kdo zemře v noci na narození Páně a požádá o

milost, vyplňuje prosba, kterou vysloví. Odsouzený bude omilostněn, napraví-li alespoň jeden z hříchů, kterých se dopustil a za které byl souzen.“

Pan Růžička si ani nestačil ulehčeně vydechnout a už se s ním všechno zatočilo, oblakový sál s anděly zmizel a on se propadl do modravého víru. Zdálo se mu, jako by se svět kolem něj rozhoupal a roztančil, světlo a tma se míchaly a prolínaly, až celý ten podivný rej ustal a pan Růžička spatřil sám sebe, jak čeká spolu s dalšími na tramvajové zastávce. Byl to on, a přece cítil, že je někde jinde a jen se na sebe dívá jako do zrcadla. Pak náhle vstoupil do vlastního obrazu a stal se sám sebou. Stál na zastávce, kolem něj postávaly hloučky lidí, desítka právě přijížděla. Vtlačil se mezi ostatní, jeho zrak však nesledoval přijíždějící vůz, nýbrž pátral mezi cestujícími. Pochopil, proč tu je a co má udělat.

Tramvaj několikrát varovně zazvonila, aby se lidé na zastávce ukáznili, ale sotva zastavila a otevřela dveře, vypukla tlačence v nové síle. Ti se prodírali z vozu, ti se tlačili ven, jedni tísnilo druhé, vzájemně se postrkovali a pan Růžička se měl co ohánět, aby se dostal ke dveřím. A když už se k nim probojoval, vklínila se před něj ohnutá stará paní, tak jako tehdy. A zase se tvářila, jako by šlo o nejsamozřejmější věc na světě. Žádný omluvný úsměv, jen zarputilý výraz, když mu zahradila hůlkou cestu dovnitř a sama se začala soukat do vozu. S holí a taškou v ruce jí šlo nastupování pomalu. Když se chytila madla na levé straně dveří, protáhl se pan Růžička napravo od ní a vzápětí už seděl na poslední volné sedačce ve voze.

Stařena zdolala poslední schůdek a rozhlédla se podmračenýma očima po tramvaji. Všechna místa byla obsazena. Pan Růžička sledoval její pohled – starší manželský pár, dáma v módním kostýmu, dělník zahloubaný do novin. Vzadu ve voze skupina výrostků, aspoň ti by mohli vstát!

Tramvaj se rozjela. Pan Růžička vyskočil a uvolnil sedačku.

„Paní, pojdte si sednout!“

Stařena se na něj nerudně podívala a beze slova se posadila na uvolněné místo. Pan Růžička se podívil. Čekal, že se usměje a poděkuje mu, a místo toho tohle!

Zvedla hlavu: „Co na mě tak koukáte? Nechce se vám stát, co? Čekáte, až zas budu pryč, že jo? No však se brzo dočkáte, jedu jenom dvě stanice.“

Nadechl se, aby se bránil, ale babka skřehotala dál. „Jo, když jedu za Alenkou přes celý město, to nikoho ani nenapadne pustit starou bábu sednout! Zato teď, když hned zase vystupuju, se lidi můžou přetrhout!“

„No dovolte!“ ohradil se pan Růžička, „nevěděl jsem přece, jak daleko jedete! Spíš byste mi místo nadávání měla poděkovat.“

„To určitě, stejně jste vstal jenom proto, že jsem si stoupla k vám! A moc ochotně jste se teda netvářil. Jo, na mě si nepřijdete. Takový, jako jste vy, já moc dobře znám. Moc dobře!“ a sama si přikývla, jako že je to svatá pravda.

Pan Růžička nevěděl, co má dělat. Viděl, že se na něj upírají pohledy mnoha cestujících, a rád by nějak zareagoval, ale nenapadlo ho jak. Stařena ještě chvíli pokračovala v lamentaci a pak se slovy: „Tak jste se dočkal, tady vystupuju,“ začala sbírat ze sedačky. Hůlka jí spadla na zem a pan Růžička učinil pohyb, aby ji zvedl, ale zarazil se. Všeho moc škodí! Stařena se sehnula, vtom ale vůz prudce přibrzdil a ona se svalila na zem. Z tašky vyběhly pomeranče a rozkutálely se po tramvaji. Zatímco několik cestujících vyskočilo a pomáhali jí na nohy, pan Růžička se s chutí rozesmál. Pomeranče jezdily po zemi jako koule po biliáru, stařena nadávala a on se dobře bavil. Mládež vzadu se hlasitě připojila k jeho smíchu.

Náhle pocítil, že vystoupil ze svého těla a že se mu celá scéna v tramvaji vzdaluje a rozplývá. Opět ho vtáhl modrý vír, roztočil a rozhoupal vše kolem a on letěl prázdnou, nebo spíše zůstával sám na místě a šedomodrá prázdnota letěla a ovíjela se kolem něj. Kdesi za ní zahlédl jako za průsvitnou oponou pár očí, které se na něj dívaly. Jejich pohled byl hluboký a smutný.

Točení a víření pozvolna ustávalo a jako by se do stran rozvinula zelená krajina. Louky a remízky, mezi nimi se ploužila řeka, po obou stranách lemovaná olšemi a křovinami. Pan Růžička vstoupil do svého těla, které se nacházelo na skládacím křesílku mezi lískovým houštím a starou vrbou. To místo dobře znal, sem chodíval rybařit nejraději. Teď se pohodlně opíral o látkové opěrátko, sledoval pohyb splávků v líném proudu. Dnes měl políчено na okouna. A jeden kousek už sebou plácal v kbelíku, bezpečně zaklíněném u kmene stromu. Pan Růžička vychutnával klid nedělního dopoledne a nechal starosti života odplout někam hodně daleko s proudem.

Ale přece ne dost daleko. Po cestě přichází muž a míří k panu Růžičkovi. Mladý obchodní referent Kubíček, s nímž měl až donedávna docela dobré, přátelské vztahy. Tedy do té doby, než odevzdal roční výkaz dřív, než pan Růžička stačil opravit chybné údaje. Z jeho zkroušeného výrazu se dá snadno vyčíst, že se přichází omluvit. A pan Růžička si uvědomil, že jeho omluvu musí upřímně přijmout a nesmí ho ranit.

Zatím zůstal stát trochu stranou a pan Růžička se mohl tvářit, že si ho nevšiml. Vlastně mu ho bylo trochu líto. Ani snad nemohl za to, že je takový nešťastník. Teď se přiblížil na pár kroků a odkašlal si:

„Neruším?“

Pan Růžička po něm loupl pohledem. Nebude mu to ulehčovat, po tom, co mu provedl.

„Hele, Pepo, já bych – chci se ti omluvit. Vždyť víš –,“ rozhodil rukama a hledal další slova.

„Jak jsi mě tu našel?“ odsekl pan Růžička.

„Šel jsem k tobě domů. Musel jsem, prostě – mluvit s tebou. Tvoje žena mi řekla, že budeš tady.“

Kubíček žmoulal v ruce ucho aktovky.

„Pepo, mně je to hrozně líto. Fakt. Už jsem ti to chtěl říct v práci, ale ty jsi – myslel jsem – ty jsi nechtěl – a ředitel tak zuřil, já jsem – rozumíš – se neodvážil říct mu –“

To víš, že rozumím, pomyslel si pan Růžička. On totiž křičel hlavně na mě, víš! Takže se ti nechtělo s pravdou ven, když seřvával mě! A když jsem se snažil mu to vysvětlit a obhájit se, vůbec mě neposlouchal. Na odměny prý můžu zapomenout! Vzpomínka na rozběsněného šéfa pana Růžičku znovu bolestně zasáhla. Celý týden se ji usilovně snažil vypudit z hlavy, a teď stačilo pár Kubíčkových slov a už má ten výstup zase před očima.

Kubíček přešlápl, ale stále zůstával stát několik kroků stranou, jako by se bál přistoupit blíž.

„On ředitel samozřejmě nevěděl – víš – on nevěděl – a ty jsi – já jsem chtěl –,“ zamotával se stále víc do svých omluv. Pan Růžička pocítil netrpělivost a znechucení.

„To je v pořádku,“ houkl trochu zhurta, „omluvil ses, já už se nezlobím. Stačí?“

Kubíček postoupil k němu, polkl a soukal ze sebe: „Jseš hrozně hodnej, nezlob se, já nechtěl – já chtěl – ty ale stejně – nemohl bych se divit-“

„No tak mi ředitel vynadal, nezblázním se z toho,“ zahučel pan Růžička, „ale nechod' mi tady, málem jsi shodil prut, tak dávej pozor, sakra!“ Cítil, jak v něm narůstá nervozita a podrážděnost. Jen klid, klid, přesvědčoval sám sebe. Má nemocnou mámu. Hlavně zachovat klid. Nesmím se rozčílit.

„Jé, promiň,“ zamával Kubíček omluvně rukama, odskočil vlevo a málem srazil do řeky kbelík s úlovkem. Nesměle otevřel aktovku, vytáhl z ní obálku a podával ji panu Růžičkovi.

„Víš, Pepíku – já jsem ti chtěl – aby ses nezlobil –“

„Co to je?“ utrl se na něj pan Růžička.

„Slyšel jsem, ředitel říkal – prý nedostaneš odměny – tak jsem ti chtěl – tolik samozřejmě nemám – aspoň něco, rozumíš –“

„Nech si svý peníze,“ vzdychl pan Růžička, „je to sice od tebe hezký, ale já si nic nevezmu. Od nikoho nic nechci. Jdi domů a nech mě, to bude v pořádku.“

Kubíček rozpačitě stáhl ruku s obálkou zpět. „Fakt nechceš? Ty jseš tak velkorysej! Tvoje žena taky říkala, že si je nevezmeš.“

Pan Růžička nadskočil: „Co moje žena? Cos jí řekl?!“

„Všechno jsem jí pověděl, proč jsem přišel, jak ti ředitel vynadal, kvůli mně – a že přijdeš o odměny – no ona říkala –“

Pan Růžička měl co dělat, aby se udržel a vzteky nevyletel. Ten hlupák to řekl Magdě! Teď to bude mít na talíři! A ona prý říkala – k smíchu! Přesně si dovedl představit, co teprve bude říkat. Jak si to neumí v práci zorganizovat! Jak se neumí bránit! A že ty peníze - ! Ten Kubíček je přece kus blbce!

„ – opravdu to řekla, že jsi obětavej,“ slyšel jako ve snu Kubíčkův hlas. „Ty ženský jsou stejně, vid' – takový dobrý. Lepší než my. Jak nás podpíraj. Mají takovou – čest a čistotu prostě. Moje Adéla taky –“

„Tvoje Adéla,“ uslyšel pan Růžička z velké dálky vlastní hlas. Pálil jako žhavé uhlí. „Na čest a čistotu tvý báječný Adély se zeptej doktora Holíka!“ Slova z něj vystřelila ven a zůstala viset ve vzduchu. Kubíček strnul .

„Nebo i kohokoli jinýho v tomhle městě,“ dodal Růžičkův hlas do šedavě modrého šera, které se rozlilo odkudsi zevnitř, zprostředka celé

scény a zahalilo řeku, louky, kraj i oba muže. Podivný vír odnášel pana Růžičku pryč z toho místa a on neviděl nic než šedomodré šmouhy a spirály. Kdesi za nimi cítil upřený pohled smutných očí. Byly tak smutné, že ho zamrazilo u srdce. Nemohl hnout ani prstem, nemohl vyslovit jediné slovo, zachytit jedinou myšlenku. Vnímал jen všeobjímající pohled smutných očí.

Z mlhy vystoupily červené střechy domů a zeleň zahrad. Na jedné z nich stáli u plotu dva lidé. Pan Růžička věděl, že je doma. Bydlí v tom domku s malou přístavbou a nahnědo natřeným plotem. Jeden z těch dvou mužů je on, ten starší muž za plotem je jeho soused Bednář. Pan Růžička také věděl, o čem spolu mluví. Jde o ten stromek u plotu. Ale jde i o víc, o mnohem víc. Pan Růžička si umiňoval, že si tentokrát dá opravdu záležet. S odhodláním neponechat nic náhodě splynul se svým tělem a pohlédl přes plot na šedivého šedesátníka v zahradnickém oblečení a s rýčem v ruce.

„On až ten stříbrnej smrk vyroste,“ řekl pan Růžička, „bude to tu dost stínit. Už za pár let může mít ke třem metrům.“

Soused zaryl do země a neodpověděl.

„Třeba ten skleník,“ pokračoval opatrně pan Růžička, „ten bude určitě ve stínu. Je sice docela malej, to je pravda, ale bez sluníčka bude k ničemu.“

Soused znovu zahloubil náradí do půdy. „Tak si ho zbourejte a postavte ho jinde,“ utrousil přes rameno. „Stejně se vám brzo rozsype, koukněte tamhle vzadu drží už jen na vlásku.“

Pan Růžička trpělivě namítl: „Taky jsem o tom uvažoval. Ale jiný místo na něj nemám, vždyť víte, jak je ta naše zahrádka malá. A za garáží už by vůbec neměl žádný světlo. Tak vás prosím, vy máte zahradu dost velkou, mohl byste přece ten smrček vysadit kus stranou.“

„Tady ho dám!“ odfrkl soused a vyryl další dávku zeminy. „Je to moje zahrada a já si tu můžu sázet, co chci a kam chci. Vy jste se mě taky neptal, když jste si ten skleník stavěl.“

Pan Růžička se zhluboka nadechl a pevněji sevřel plaňky plotu, o nějž se opíral.

„No tak dobře,“ povzdychl si, „nedá se nic dělat, přece se kvůli tomu nebudeme hádat. Udělejte to, jak myslíte.“

„Taky že udělám!“ odsekl soused. Odložil rýč, vsadil smrček opatrně do díry a začal ho pečlivě přihrnovat.

„Ale s tím skleníkem to přece tak nebylo,“ dodal pan Růžička na svou obhajobu. „Za první vám nemohl nijak vadit a za druhý jsem za váma přece nejdřív zašel dohodnout se.“

„Jo, dohodnout! Ale na malém skleníku, ne na osmimetrovém monstře, na který se budu muset koukat od rána do večera ze všech oken na týhle straně baráku!“

„Vždyť jsem ho pak zmenšil!“

„Protože vám ta zadní část spadla!“

„Je zajímavý, že skleník vadí! Ale rámus vašeho rádia na zahradě, co musím denně poslouchat, to je v pořádku, že jo?!“

„Teda co vám se všechno nelíbí, pane Růžička! Já si ani nesmím pustit rádio, aby vás to nerušilo! A víte, jak u vás kolikrát ječí televize? Slyším ji i skrz zavřená okna! A už vůbec nemluvím o smradu z ryb, co od vás věčně táhne!“

Pan Růžička polkl.

„Od nás že řve televize?“

„Jo, kromě toho tejdne, co vám slítl ten váš slavnej stožár na anténu ke mně do zahrady. Taky vám nějak nevydržel, jako ten skleník.“

„Sakra, víte přeci, jaký byl vítr!“

„No to jo, to určitě byla pořádná vichřice, co vám ten skleník zničila,“ ušklíbl se pan Bednář.

Pan Růžička chtěl něco odseknout, ale najednou mu to došlo. Poznal to podle tónu, kterým soused o skleníku mluvil. A taky v očích to měl napsané. No jistě, už tehdy v noci, když ho vzbudil rachot a řinčení skla, mu bylo divné, že skleník nevydržel, ale zbylým tabulím skla, co měl postavené pod třešní, se nic nestalo. A jindy taky foukalo, a nic se nerozbilo. A teď byly poničené i růže u plotu. To musel udělat on! Co se tehdy kvůli stavbě skleníku navyváděl, dokonce vyhrožoval! Určitě v noci přešel plot, přitom pošlapal růže a pak rozbil, co stačil. Zvláštní, že to pana Růžičku dodnes nenapadlo. Ale teď to ví! A ten chlap nestydatá se mu ještě směje do obličeje!

Panu Růžičkovi se zatmělo před očima. Tma se rozlila kolem něj a všechno pohltila noc. Přešel plot, vytáhl z kapsy láhev a nemilosrdně vylil její obsah do kypré půdy u čerstvě zasazeného smrčku.

Svět se s ním zatočil a on se propadl do modrošedého ticha. Znovu spatřil oči, nejsmutnější oči, jaké vůbec mohou být, plné

lítosti a utrpení. A pak se před ním opět objevil oblakový sál, plný prazvláštních andělských bytostí a oslňující záře, jež mu dovolovala vidět jen zavřenými očima. Otočil se dozadu. Za ním bylo prázdno. A přece jako by se na něj stále upíral pár tichých smutných očí, nevěděl odkud, ale cítil je na sobě, snad i uvnitř sebe.

Anděl s planoucí pochodní pronesl jasným hlasem: „Odsouzený nevyhověl podmínce soudu a nebude omilostněn. Podle paragrafu omega odstavec dva propadá věčnému zatracení!“

Nato napřáhl pochodeň a ta se změnila v planoucí meč. Kolem pana Růžičky se rozhořel oheň a v jeho středu se otevřel černý otvor. Odevšud se vyrojilo množství andělů a blížili se k němu, aby se ho zmocnili a vhodili ho otvorem do pekelného ohně. Pan Růžička se přikrčil a začal kolem sebe tlouct rukama na všechny strany. Nedá svou kůži lacino!

Jeden zvláště silný anděl ho uchopil za rameno a rázně řekl:

„Jestli sebou budeš furt takhle mlít, tak budeš spát na kanapi v komoře! Vedle tebe se člověk fakt nevyspí ani na Štědrej den!“

Pan Růžička otevřel oči. Nad sebou uviděl v přítmí tvář své ženy. Vypadala rozzlobeně. Něco na omluvu zamumlal, otočil se na druhý bok a zůstal ležet bez hnutí. Nepohnul se, ani když vedle sebe po chvíli uslyšel pravidelné oddychování. Hleděl široce otevřenými očima do tmy a na spánek neměl ani pomyslení. Sen, který se mu zdál, byl příliš živý a skutečný. Připadalo mu, že pořád vidí smutné oči, měl je stále před sebou, hleděly na něj ze tmy a propalovaly se mu do srdce. Díval se do nich a věděl, že zítra zajde za sousedem, hned ráno. Po svátcích zkusí navštívit Kubíčka, co nejdřív, jeden nikdy neví. Bydlí přece ještě pořád u plynárny? Ale ty oči – ty oči – !

Nad východním obzorem se objevil první náznak svítání.

Luboš Skopec

Ukrajina z pohledu mšenského podnikatele Vladimíra Hulína-Mihalce

Mšenský podnikatel Vladimír Hulín-Mihalec jezdí na Ukrajinu od roku 2006. Má zde řadu přátel a známých. Vedle aktuální politická situace se zajímá o konkrétní stopy českého působení na Ukrajině v minulosti. Pro Mšenské noviny jsme připravili trojdílný rozhovor na pokračování, který vycházel během podzimu. Nyní ho zveřejňujeme se svolením šéfredaktora Karla Horňáka i ve Sborových listech.

Janukovyči, děti nám mlátit nebudeš!!!

1. část

Krise na Ukrajině je už rok centrem pozornosti světových médií. Pro mnohé bude zřejmě překvapením, že velmi dobrý přehled o situaci v této těžce zkoušené zemi má i Vladimír Hulín ze Mšena - podnikatel v oboru výroby a prodeje stanů (FAM a TENT WOOD), topných kobereců (TERKO-CZ). Zabývá se však i distribucí Turistických známek na Ukrajině a dovozem map, atlasů a knih z Ukrajiny, ale i Moldavska, Gruzie apod. Nyní přinášíme 1. část rozhovoru, který se netýká jen aktuální politické situace.

Jak jste navázal kontakty na Ukrajinu a začal tam jezdit?

Zaměstnávali jsme tady ve Mšeně mnoho let Ukrajince – dělníky v dřevovýrobě a švadleny pro výrobu stanů. Bylo to několik desítek lidí. A ti mě každou chvíli zvali: „Přijďte se podívat na Ukrajinu! Nebojte se, je to tam pěkné, stojí to za to! Většina z nich byla z huculské vesnice Kosivská Poljana, což je v Rachovském rajónu bývalé Podkarpatské Rusi, tam, kde kdysi končilo Československo. Takže vlastně potomci našich někdejších spoluobčanů.

Vydal jsem se tam na podzim 2006. Ta země mi učarovala mimo jiného z toho důvodu, protože jsem tam našel částečně to, co jsem ztratil ze svého dětství, kdy jsem každé prázdniny ve slovenských horách pásával krávy. Někdy po roce 1973 Slovensko ztratilo svou někdejší tvář, kdy poslední JRD, která vznikla, rozorala meze a najednou zmizely proužky polí, zmizely krávy zapřažené do žebříňáků, zmizely husy, stala se

z toho jakási industriální krajina. To, co jsem myslel, že už není, tak to jsem našel o pár set kilometrů dál.

Narazil jste na Ukrajině na nějaké stopy a vzpomínky na Československo?

Na spoustu, ale to je na jiný, delší rozhovor. V někdejší Podkarpatské Rusi je například řada lidí ráda, když můžou mluvit česky. I teď naposledy se mi třeba stala taková drobnost. V jednom servisu v Mukačevu mi opravili výfuk a nepočítali mi práci. Mechanik mi to vysvětlil takto: „Já miluju Prahu. Žil jsem několik let v Podolí a strašně se mi tam líbilo. A tak jsem šťastný, že si tady u nás někdo z Čech nechá opravovat auto.

Ve Vaší pracovně kromě koberečků vidím také turistické známky, knihy a mapy. To také vozíte na Ukrajinu?

Při svých cestách po Ukrajině jsem zjistil, že tam nemají dřevěné turistické známky, které jsou u nás rozšířené. Tak jsem se domluvil s vedením turistických známek v Rýmařově, kde je centrum pro celou Evropu. Šéfové se se mnou v roce 2007 vydali na Ukrajinu. Po týdnu mi v Užhorodě na kapotu auta dali smlouvu, kterou jsme podepsali. Od té doby se tam odvezly desítky tisíc známek. Ukrajina se záhy stala z 15 evropských zemí třetí zemí v počtu prodejních míst, kterých je teď zhruba 300. Pokud jde o mapy a knihy – před 8 lety u nás skoro nic o Ukrajině nebylo k dostání. Tak jsem se podíval po mapách v Kyjevě a jinde po různých nakladatelstvích na Ukrajině a zjistil jsem, že je možné je tam celkem rozumně nakupovat a tady je prodávat. A tak mám teď největší e-shop s ukrajinskými mapami, atlasy a literaturou. Můžete si například koupit Švejka v ukrajinštině, nebo reprinty z časů Podkarpatské Rusi, které se teď opět tisknou v Užhorodě.

Kde všude se prodávají ty turistické známky, pouze na Západní Ukrajině nebo třeba i dále, až v Doněcku?

Prodávají se zejména na západě, což má několik důvodů. Jednak je to blízko, jednak taková ta kultura turistiky a obecně kultura je vyšší na západě než na východě. Největší podíl je ve Lvovské oblasti a v Zakarpatí. Ale nějaké známky máme i na východě, například v Záporožské oblasti. Naše známky jsou i na Krymu, s jejich prodejem je to teď ale samozřejmě mrtvé – o turistu tam díky ruské okupaci nezavadiš. V Doněcké a Luhanské oblasti, tedy tam, kde teď Ukrajina bojuje s Ruskem, aktuálně žádnou známku nemáme.

Zaujalo mě, že v době ukrajinské krize jste veřejně za vaši firmu Terko, která dodává topné koberečky do kostelů, vyhlásil embargo na veškerý ruský materiál a přerušil jste veškeré obchodní kontakty s pravoslavnými církvemi a farnostmi, které jsou svázány s Moskevským patriarchátem. Proč?

Když na Majdanu poprvé tvrdě zasáhly policejní jednotky proti demonstrantům, tak se lidé utíkali schovat do klášterů. Mychailivský klášter, který patří pod Kyjevský patriarchát, otevřel svoje brány a zřídil tam provizorní nemocnici a také útočiště pro žurnalisty, kteří byli také mláčením Berkutem. Oproti tomu Kyjevsko-pečerská lávra, což je největší klášter na území Ukrajiny, který ale spadá pod Moskevský patriarchát, svoje brány pro zbité demonstranty, kteří zde hledali pomoc, zavřela. Toto je ale jen jeden z důvodů. Tím hlavním je to, že cerkve Moskevského patriarchátu působící na území jakéhokoliv cizího státu, tedy jak Ukrajiny, tak třeba i České republiky, jsou dlouhodobě párou kolonou Putinovského Ruska.

Jaká je víra Ukrajinců?

Řekl bych, že jsou věřící obdobně jako Poláci nebo Slováci, tedy – dávají to ostentativně najevo, ale v běžném životě desatero moc nedodržují. Kdyby se ve svém životě řídili zásadou „Necíň jinému to, co nechceš, aby jiní činili tobě“, nemuseli by ani chodit ke zpovědi.

Domnívám se, že ve výsledku není vůbec žádný rozdíl mezi věřícím Polskem, Ukrajinou, či Slovenskem a nevěřícími českými zeměmi. Protože počet vražd, počet krádeží, počet dopravních přestupků rozhodně v Čechách – nevěřících – není vyšší než v těchto věřících zemích. Z toho pro mě vyplývá, že to, že jsou lidé věřící, vůbec neznamená, že jsou lepší.

Nicméně, když už mluvím o zločinnosti – dost lidí se mě ptá, zda se na Ukrajině nebojím.

Ne, opravdu se nebojím. Co se týče krádeží, je jich tam méně, než např. Španělsku. Tam mě okradli několikrát, na Ukrajině nikdy. Strávil jsem na cestách po Ukrajině už cca tři čtvrtě roku, projel desítky tisíc kilometrů a nikdy jsem neměl žádný pocit ohrožení.

Čím si vysvětlujete, že se Ukrajinci nesmířili s tím, že prezident Janukovyč nepodepsal asociační dohodu?

Když jsem se už před lety občas na Ukrajině zmínil, že se těším na to, až bude Ukrajina v EU, setkal jsem se s odmítavými reakcemi. I

intelektuálové, i lidi, kteří neměli rádi Janukovyče a byli svým způsobem proevropští, nechtěli slyšet o tom, že by měli jít do Unie. Prostě pro ně Unie bylo něco jako až moc. Až moc demokracie nebo až moc Západu. Vlastně to bylo pro ně neznámé. A NATO ? I mladí lidé, kterým je třicet, se ještě učili o tom, že NATO je naprosté zlo, úplně peklo. Mnozí z nich mi říkali, že se jako děti modlili každý večer, aby byl mír. Protože jim každý den ve škole říkali, že tady je nějaký Západ, nějaké NATO, které chce vtrhnout na území Sovětského svazu a všechny je tam vyvraždit.

K postupné změně došlo, když po Oranžové revoluci to Juščenko spolu s Julií Tymošenkovou všechno pohřbili, protože se začali hádat a poslali to někam do kopru. Díky tomu se k moci dostal Janukovyč, protože lidi byli našťvaní na tyto dva. I přesto, že lidé věděli, že Janukovyč je darebák, který byl to šéf mafiánů v Doněcké oblasti. Stal se prezidentem a postupně rozkrádal Ukrajinu.

Běžná praxe byla ta, že Janukovyčovi lidé přišli do nějaké firmy, která dobře fungovala a řekli: „Tady máte papír, pane majiteli, podepište nám, že jste nám firmu daroval nebo prodal. Když nám to nepodepíšete, tak už neuvídíte děti. „ A podobně. A takto těch firem Janukovyč ukradl za poslední roky, co se dostal k moci, tisíce. A jela v tom celá jeho rodina, se zjevnou podporou Ruska.

I ti Ukrajinci, kteří s tím původně nepočítali, považovali nakonec v roce 2013, když jsem s nimi o tom mluvil, vstup do Unie za jedinou záchranu. Když jsem byl koncem října 2013 na Ukrajině a viděl velké množství billboardů Strany regionů, která ostře útočila proti Unii, tak jsem si říkal: „Jó, ať si kecají, stejně to Janukovyč podepíše.“

Lidé si říkali: „Ještě to chvíli vydržíme, on to podepíše a konečně přijde někdo z té Evropy a začne se tady něco měnit. A najednou se dozvěděli týden před plánovaným podpisem, že to nebude. Jeden z ukrajinských oblíbených redaktorů obratem napsal na Facebook, že komu se to nelíbí, ať přijde v osm hodin večer na Majdan. Na začátku přišlo několik tisíc lidí. A bylo jich tam postupně víc.

A potom přišlo to rozehnutí 30. listopadu, kdy podobně jako u nás při sametové revoluci přišli zmlácené děti domů a rodiče řekli: „No, Janukovyči, děti nám mlátit nebudeš.“ A najednou se tam objevili rodiče. A taky nezaměstnaní. Když jsi bez práce a vidíš, že to nejspíš půjde ještě víc do háje, no tak prostě jdeš demonstrovat a budeš tam

dělat vše pro to, abys sobě zajistil práci a dětem to, že můžou jít studovat třeba do Barcelony.

Kdo chce prožít atmosféru listopadu 1989, ať jede na Ukrajinu

2. část

Je rozdíl v politickém myšlení mezi západem a východem Ukrajiny?

Určitě je. Na východě jsou doly a na to navazující továrny, je to bohatší oblast. Západ Ukrajiny je o něco chudší. Na východě se jim žilo o něco lépe a neměli takový důvod protestovat. A proto taky na východě je půda pro to, aby tam mohla proruská propaganda působit více než na západě. A ona působí – stejně, jako kdysi v Sudetech ta Henleinova.

Například - Lvov a Lvovská oblast je co se týká názorů a celkového rozhledu Evropa. To samé Černivce. Je vidět, kde bylo po dlouhou dobu Rakousko, případně Polsko. Poměr k Evropě je zde daleko bližší než na východě, který byl po dlouhou dobu součástí Ruska. Jednoznačně západ daleko víc podporuje Porošenka. Podle mého názoru ale i na východě podpora Porošenka přesahuje 50%.

Zmiňoval jste západní Ukrajinu, Lvov, Černivce., které byly součástí rakousko-uherské monarchie. Najdou se tam nějaké významné české stopy?

Určitě nejzajímavější českou stopou je bývalá rezidence bukovinských metropolitů v Černivcích, kterou postavil Josef Hlávka. Dnes je to ukrajinská univerzita. Stavěl ji souběžně se zemskou porodnicí v Praze U Apolináře. Kdo to zná, tak ví, je to stavba z pálených cihel jakoby anglického stylu. Tak ve stejném stylu, ale daleko větší a o hodně krásnější je ta stavba na Ukrajině. Je to doslova stavitelská perla, která byla nedávno zapsána do seznamu UNESCO. A Ukrajina je hrdá, že tato stavba zůstala na jejím území.

Nejde jenom o Hlávku. Mnozí znají vodku Nemiroff. Není z Ruska, jak se mnozí domnívají, ale z Ukrajiny. Nemirov je městečko ve střední Ukrajině. Tam v 19. století postavil pozdější ředitel Uměleckoprůmyslového muzea v Praze Jiří Stibral elektrárnu, zámek pro místní šlechtičnu a obytnou čtvrť. Musím říct, že obyvatelé Nemirova jsou na ty stavby rovněž náležitě hrdí.

Jednou z posledních a zcela konkrétních českých stop je prodej Podkovánského piva hned vedle Majdanu! Obránci barikád se jím ale bohužel posilňovat nemohli, protože po celou dobu protestů pro obránce barikád platil „tzv. suchý zákon“, který byl velmi striktně dodržován.

Ruská propaganda rozšiřovala argumentaci proti Majdanu, že to jsou fašisti, nacisti, stoupenci toho nejhoršího z ukrajinských tradic za druhé světové války, kdy Ukrajinci se podíleli na vyvražďování Poláků, Židů, volyňských Čechů atd. Byli na Majdanu fašisti?

Kdybych to řekl úplně pragmaticky, tak určitě ano. Ale bylo jich tam rozhodně méně než třeba na demonstracích v severních Čechách, nemluvě o demonstracích v Paříži, ve Vídni nebo v Kodani. Protože podle evropského výzkumu se aktuálně k nacionálním stranám na Ukrajině hlásí 2,1 % lidí. Když se podíváme jenom na poslední volby do evropského parlamentu - v Rakousku nacionální strany získaly asi 15 procent, paní Le Penová ve Francii 25 procent. V tomto porovnání je Ukrajina nejméně nacionalistická.

A taky je potřeba si vyjasnit, co jsou to fašisti. Z hlediska Rusů je fašista to nejhorší, co si můžete vymyslet. Když chtějí o někom říci to nejhorší, tak řeknou fašista, i když ten člověk třeba s fašismem nemá nic společného. Určitě projevy fašismu nebo nacionalismu na Majdanu byly, ale v naprosté minoritě. Pro zajímavost - ti nacionalisté se z velké části rekrutují z ultras, z takových těch nejtvrdějších bojovníků fotbalových fanoušků. Nakonec z toho vznikl i Pravý sektor (dnes už politická strana) - pravý sektor je označení pravé části stadionu. Je zajímavé, že po událostech na Majdanu se všichni fanoušci fotbalových klubů z celé Ukrajiny dali dohromady a to tak, že vyhlásili absolutní příměří, ve prospěch revoluce. Vůbec proti sobě nebojují a nevystupují a celou dobu podporují hnutí, které se přiklání k Evropě. Ve velkém finančně, materiálně i lidsky podporují ukrajinskou armádu, která bojuje proti ruským agresorům.

Snad bych ještě doplnil, že skutečnému významu slova „fašizmus“ podle názoru odborníků dnes nejvíce odpovídá Putinův režim v Rusku. To, co se aktuálně v této zemi děje, splňuje encyklopedickou definici tohoto slova v podstatě ve všech bodech. O Ukrajině to nelze říci ani v jednom.

Nakonec nedávné parlamentní volby na Ukrajině ukázaly, že radikály v politice si Ukrajinci nepřejí. Máte nějaké ohlasy od svých ukrajinských známých?

Na přípravu voleb a předvolební kampaň bylo velmi málo času, ale Ukrajinci se i tak nerozhodovali podle předvolebních hesel, ale přesně podle toho, jak se která strana chovala v průběhu Majdanu a v následujících měsících, kdy byla země napadena Ruskem a čelila a nadále čelí obrovským problémům.

Volby dopadly tak, jak se očekávalo. S naprostou převahou vyhrály tři proevropské strany, přičemž téměř stejný počet hlasů získaly dvě strany vedené prezidentem Porošenkem a premiérem Jacenjukiem. A rovněž dle očekávání dopadli nacionalisté – Ruskem nejvíce nenáviděný Právý sektor, prohlašovaný za zdroj všeho zla, získal jen 2% hlasů.

Česká republika nechtěla a nechce jít příliš do sankcí proti Rusku. Mají smysl tyto sankce? Jaká je vůbec perspektiva ukrajinské ekonomiky? Kdyby třeba Rusko řeklo – my s Vámi přestaneme obchodovat. Není náhodou třeba řešením rozvíjet ekonomiku s Ukrajinou? Vždyť to není zas tak malý stát.

Trošku bych oponoval v tom, že Česká republika nechce sankce. Já bych řekl (a odpovídají tomu i průzkumy), že většina Čechů sankce podporuje, ale vláda – a hlavně prezident Zeman je úplně mimo mísu. Obdobně jako s Tibetem. Absolutně nelze souhlasit s tím, že to, jestli budu mít o jednu bramboru víc k nedělnímu obědu stojí za to, aby někde byla potlačována lidská práva nebo aby silnější země napadla sousední a vraždila jeho lidi. Panu Zemanovi ta brambora možná za to stojí, většině našeho národa ale jistě ne. Je potřeba zavést sankce, je potřeba proti Rusku tvrdě postupovat. Tvrdě, protože je to zlodějský stát, který ukradl kus území. A krádež území se vždy trestala nejtvrdějšími tresty. Jak potrestat stát za to, že ukradl jinému státu něco, k čemu se zavázal v roce 1994 v Budapešti, tedy že její celistvost naopak bude chránit před ostatními? Nejlépe takový státní útvar zrušit. Nebyl by to první státní útvar, který by byl takto potrestán sousedními zeměmi za své zločiny. Doufejme jen, že zrušení nebo zásadní přeměna Ruska proběhne bez války, nejlépe vlastními změnami zevnitř.

Je zapotřebí, aby se i naši lidé vzpamatovali a pochopili nebezpečí – ono to letecky není zas tak daleko. Rusové nás jednou v roce 1945 osvobodili, ale Američanům to zároveň zakázali. Takže tehdy kvůli

Stalinovi padly tisíce obránců Prahy. Ty pomníčky by v Praze vůbec nemusely být. Sice osvobodili, ale za cenu mnoha našich obětí.

Prahu osvobodili přece Vlasovci.

To je další věc, to bychom mohli rozebírat dlouho. Pro mě osobně je hodnota osvobození Prahy Sovětskou armádou, speciálně Prahy, téměř nulová. To, že jsem v dětství vyrůstal mezi sovětskými okupačními tanky, které stály před naším domem, o tom už ani mluvit nechci. Ale každopádně Rusové tady mohou být znova. Kdykoliv se jim zlíbí, pokud budeme takhle měkce přistupovat k Rusku, že vlastně je jedno, že obsadili pětinu území Gruzie, že vyvraždili 100 tisíc svých občanů v Čečně - občanů civilistů – prý v rámci boje proti terorismu. A dneska boj proti terorismu vyčítají Ukrajině.

Opravdu – pokud budeme vychvalovat Rusko, které je pro celý civilizovaný svět jednoznačným agresorem a zároveň hanobit Ukrajinu, která je naopak zjevnou obětí, hlásat ruské lži tak, jak to dělá pan Zeman a pracovat pro ně propagandisticky, jak to dělá pan Klaus a jiní, tak se můžeme lehce i tady dočkat ruských tanků znova.

A pokud jde o ukrajinskou ekonomiku – Ukrajina byla decimovaná korupcí. Tu korupci tam přizívovalo Rusko, protože potřebovalo mít vedle sebe nefunkční stát. Jestliže bude Ukrajina tvrdě oddělena od Ruska – například koridorem podobným jako je mezi Amerikou a Mexikem – a začneme s ní spolupracovat jako s normální evropskou zemí, tak já vidím její budoucnost velice dobře.

Ukrajina má nejen černozem nebo obrovské nerostné bohatství a moře, ale má hlavně spoustu pracovitých lidí, kteří jsou aktuálně odhodlaní svoji zemi tvrdě bránit a následně ji budovat.

Doporučuji každému, kdo by si opět chtěl prožít atmosféru, která u nás byla právě před 25 lety, aby Ukrajinu navštívil – pochopil by velmi dobře, o čem mluvím.

Musím říci, že po patnáctiletém vývoji naší firmy FAM byla naprostá většina zaměstnanců Ukrajinci. Ve vedení jednotlivých dílen byli Ukrajinci nebo Ukrajinky, protože pracovali velmi dobře a se zaujetím pro práci. I kolegové, s kterými dnes spolupracuji na Ukrajině, jsou velmi aktivní, činorodí a spolehliví.

Ukrajinu vidím pozitivně. Když to řeknu z makroekonomického pohledu, tak jak já to vidím, je to vcelku jednoduché. Jestli může Boeing všechnu svou kabeláž pro letadla vyrábět v Užhorodu, jestli může Nestle

vyrábět spoustu potravin na Ukrajině, tak určitě to můžou udělat i jiné fabriky. Dají tam lidem práci, částečně přesunou výrobu tam, budou vyrábět levněji. Ve výsledku budou v Evropě k dispozici levnější výrobky, pokud se budou odtud dovážet. Na Ukrajině naopak může dost lidí z Evropy najít práci při stavbě silnic, metra ... a při mnoha dalších věcech, se kterými tam potřebují pomoci. Jen je potřeba to dobře promyslet a zorganizovat. A nebát se. To je všechno.

Málokdo dnes už ví, že právě před sto lety, když T. G. Masaryk v Kyjevě založil československou armádu, jen v tomto městě na Dněpru žilo a pracovalo přes 4.000 Čechů, že na Ukrajině byly desítky poboček našich tehdejších nejvýznamnějších firem.

Nevidím důvod, proč by to tak nemohlo být znovu.

Naděje tady je.

Určitě. Celou dobu, co Ukrajinu znám, říkám, že ta země patří do Evropy. A jednou v Evropě bude. Nevidím důvod, proč by to tak nemělo být. Lidé se tam budou mít postupně lépe. A naopak Ukrajina má Evropě také určitě co dát.

Mšenský rodák J.L. Píč spolupracoval se zakladatelem ukrajinské archeologie Věnceslavem Chvojkou

3. část

Smířili se Ukrajinci s anexí Krymu?

Samozřejmě, že ne. Stejně, jako bychom se ani my nesmířili s tím, že by zase hranice Německa byla u Romanovské hájovny, jako tomu bylo za 2. republiky a Protektorátu.

Nejhůř to vnímají nejpůvodnější místní obyvatelé, Krymští Tataři, kteří byli v době SSSR z Krymu násilně a za cenu mnoha lidských obětí vystěhováni. V době samostatné Ukrajiny se mohli vrátit zpět a teď proti nim opět Rusko provádí na okupovaném Krymu obdobnou politiku, jako za Stalina.

A této anexi a všemu, co z ní vyplývá, Zeman s Klausem tleskají.

I proto se v těchto týdnech objevilo smutné prohlášení vůdce Krymských Tatarů pana Mustafa Džemileva na bilboardech po celé České republice, kde připomíná, že za protest proti okupaci

Československa byl tři roky v sovětském vězení – a že dnes ho pan prezident Zeman přesvědčuje, aby souhlasil s ruskou okupací Krymu. Posmrtné vyznamenání paní Gorbaněvské - další Rusky vězněné za protest proti okupaci Československa- právě Zemanem zní Ukrajincům, ale i demokraticky smýšlejícím Rusům v těchto souvislostech jako výsměch.

Jak jsou vnímány v západní části země boje na Východě v Donbasu a v Luhansku?

Smutně, ale odhodlaně. Neznám rodinu, nebo jedince z desítek přátel, které na západní Ukrajině mám, kteří by finančně, materiálně nebo osobně nějak nepodporovali boje na východě země proti Rusku, nebo raněné vojáky, kteří se vracejí z bojů. Jsou jich plné nemocnice, po celé Ukrajině. Před týdnem mi psala z Mukačeva jedna maminka dvou studentů, která jistě nemá peněz nazbyt, že jela do Lvova do nemocnice odvézt peníze jednomu vojákovu na protézu. O jednu nohu přišel, druhou má také těžce raněnou. Napsala mi doslova, česky, jen bez interpunkce: „Dívala jsem se do oči toho kluka Tarasa, ma moc dobre a smutne oči, zadne zlosti tam neni.... Rikal, ze se smiril a musi zit dal. Je mu 30 let, ma rodinu. Rikal, ze se mu moc spatne chodi. A ja jsem ne vydrzela, a rozbrecela jsem se.... moc jsem se snazila, ale ne vyslo to bez slz.“

Počítá se s partyzánskou válkou, konají se na ni přípravy?

Nejen že se s ní počítá, ale ona už na Donbasu i Krymu probíhá. Ukrajinské diverzní skupiny narušují činnost ruských okupačních jednotek, vyhledávají ruské a proruské válečné zločince, které dopravují na území neokupované Ukrajiny, pomáhají s osvobozením zajatců, zaznamenávají pozice a pohyby okupačních vojsk a předávají informace štábu velení ukrajinské armády. Normální partyzánská válka, za podpory mnoha místních obyvatel. Před pár dny separatisté chytli dva ukrajinské důchodce, pán 84 let, paní 74. Měli v mobilech zabudované speciální SIM karty pro zaměřování pozice. Došli vždy k ruským nebo separatistickým jednotkám, popovídali s nimi ... a před odchodem odeslali ukrajinským dělostřelcům signál. Pár minut poté bylo takové

místo pod palbou ...

Zároveň už mnoho měsíců probíhá příprava na domobranu a partyzánskou válku i na zbylém, zejména východním, prozatím nenapadeném území Ukrajiny.

Zní to jako z nějakého románu z druhé světové války – je to ale bohužel realita dnešních dnů v zemi, s kterou Evropská unie sousedí.

Zaregistroval jste u svých přátel strach z mocného ruského medvěda?

Mnozí mají samozřejmě strach z války jako takové. Zejména pro ty starší je ale nejstrašnější ta skutečnost, že nepřítel nepřišel ze západu, jak je celý život varovali komunisté, ale z východu. Trochu sarkasticky dodávají, že až teď pochopili, proč socha „Matka Vlast“ stojící v centru Kyjeva na vysokém břehu nad Dněprem, je se svým mečem otočena na východ a ne na západ.

Strachem z mocného ruského medvěda se to ale rozhodně nazvat nedá. To, co bylo možné vnímat, bylo nejdříve zděšení z toho, že dostali od „bratra“ ránu nožem do zad, ale následně obrovská zlost a pevně zaťaté pěsti. A potom už jen tvrdá práce, obrovská vlna dobrovolnické činnosti ve prospěch země a armády – jak ze strany prostých lidí, tak i podnikatelů ze všech kruhů, společenských a sportovních organizací apod.

Mimočodem – ukrajinská armáda měla na jaře nedostatek bezpilotních letadel pro monitorování pohybu ruských jednotek. Do pomoci armádě se během 3-měsíčních letních prázdnin zapojily dětské kluby leteckých modelářů z celé země – a začaly armádě letadla postupně dodávat. Dnes už je situace v této oblasti i díky této aktivitě dětí lepší - a je možné průkazněji doložit pohyb ruských „zelených mužiků“, kteří během své „dovolené“ „zabloudili“ desítky kilometrů do vnitrozemí sousedního státu.

Připravuje se Ukrajina na zimu, na omezení či úplné zastavení dodávek plynu?

Ano. Magistrát Užhorodu například již začátkem léta oznámil občanům,

že na podzim již nebude fungovat centrální vytápění, aby si tedy zařídili lokální topení – elektřinou nebo kamny, nejlépe na dřevo. A tak se i stalo. Je to rozumné, protože centrální rozvody měly obrovské ztráty a při absenci měřících zařízení v domácnostech docházelo k velkému plýtvání.

Kyjev centrální rozvod teplé vody a topení zachoval, ale celé léto až do příchodu prvních listopadových mrazíků netekla teplá voda – opět z důvodu úspor. Zároveň se také v nebývalé míře začalo se zateplováním zejména soukromých domů. Sice často v síle 5-10 cm, což je málo, ale je to lepší, než nic. Je ale dobré vědět, že Ukrajina dodávkami z Ruska pokrývá jen menší část své spotřeby – část těžší z vlastních zdrojů a již docela zajímavou část spotřeby dostává reversem např. ze Slovenska.

Jaké jsou reakce na proruské postoje Miloše Zemana a Václava Klause?

Zmiňoval jsem se o raněných. Ještě smutnější je ale vidět pohřby ukrajinských vojáků, které probíhají průběžně po celé Ukrajině. Myslíte si, že po návratu z těch pohřbů rodiny těch mrtvých, jejich spolužáci, přátelé, ženy a děti hoří láskou k Rusku? A myslíte si, že mají pochopení pro lživé propagandistické proruské výroky Zemana a Klause? Je to o to horší, že na Ukrajině má prezident výrazně vyšší pravomoci, je vnímán jako nositel zahraniční politiky a mluvčí národa. Takže běžný Ukrajinec, který si přečte, že Zeman souhlasí s ukradením části Ukrajiny Ruskem a s vraždami, které provádějí ruští vojáci „na dovolené“ mezi jejich rodinami, známými apod. na Donbasu, to vnímá jako obecný názor Čechů. A Češi, kteří se v této době pohybují na Ukrajině, jen velmi těžko svým tavným známým a obchodním partnerům vysvětlují, že Zeman mluví hlavně sám za sebe, respektive za Rusko a že je bohužel u nás taková forma demokracie, která neumožňuje okamžitě ho zbavit funkce.

Jaké postoje mají z Vašeho pohledu Ukrajinci k Čechům a k České republice?

No, vzhledem k tomu, co jsem před chvílí řekl, tak poslední rok

poněkud smíšené. Trochu se to zlepšilo po 17. listopadu, kdy samozřejmě ukrajinská média obsáhle a s radostí informovala, že byl Zeman na Albertově vypískán a že i na Národní ale i v jiných městech dostal od tisíců lidí „červenou kartu“.

Odhlédneme-li ale od současné bouřlivé doby, tak obecně k nám mají Ukrajinci velmi kladný vztah. My si to tak neuvědomujeme, ale mezi českými zeměmi a Ukrajinou byly silné vazby již před 100 a více lety. S částmi Ukrajiny jsme patřili několikrát do jednoho státního útvaru, Ukrajinci žili u nás, Češi se stěhovali na Ukrajinu.

A Češi, na rozdíl od Poláků, Maďarů nebo právě Rusů se v historii nikdy vůči Ukrajincům nechovali nadřazeně, nikdy pro ně Ukrajina nebyla kolonií určenou k drancování. Naopak – např. hluboká pozitivní stopa, kterou prvorepublikové Československo zanechalo na tehdejší Podkarpatské Rusi, nemá zřejmě v Evropě obdoby. Podobně i velmi novátorské zemědělské postupy českých osadníků na Volyni, nebo položení základů ukrajinské archeologie Věnceslavem Chvojkou, který se velmi mladý natrvalo odstěhoval z polabského Semína na Ukrajinu a s kterým-uz jako se slavným ukrajinským archeologem - mimo jiné úzce spolupracoval náš mšenský rodák J. L. Pič.

Mají lidé na Ukrajině uprostřed zápasů, bojů a starostí čas na normální zábavu?

Řekl bych asi – jak kdo. Ale pravda je, že mimo území, která jsou zasažena boji, probíhá běžný kulturní a společenský život. A díky větší sounáležitosti lidí je to někde možná ještě výraznější – náměstí a korza jsou plná, v kavárnách si často nemáte kde sednout. Lidé prostě chtějí být více spolu a snad i na chvíli zapomenout na ty hrůzy, které se na východě jejich země dějí.

Můžete popsat, jak se na Ukrajině slaví Vánoce?

Vánoce „Rizdvo“ (narození) jsou díky juliánskému kalendáři na Ukrajině posunuté o 2 týdny a probíhají zhruba tři týdny. I když nejsou považovány za tak významný svátek, jako u nás, jsou slaveny intenzivněji a v kouzelnější atmosféře.

Obdobou našeho Štědrého dne je 6. ledna den Svaté večere, sestávající tradičně z 12 jídel a trvající většinou několik hodin.

14. ledna je svátek Sv. Vasyľa a zároveň příchod nového roku podle juliánského kalendáře. Tento den je na Ukrajině běžně nazýván „Starý nový rok“.

Vánoční svátky končí 19. ledna svátkem Sv. Jana Křtitele, během něhož se v kostelích nebo na březích řek světlí voda, kterou si lidé odnášejí domů. Zároveň se mnoho lidí ten den koupe v řekách či rybnících.

Mě osobně nejvíce zaujala tradice „živých Betlémů“, které se zde říká „Vertep“ (jesličky). Jde o živé vyobrazení biblických událostí, které je ale doplňováno i událostmi aktuálními. Letos v lednu jsem měl možnost v centru Lvova pozorovat mnoho Vertepů sestávajících i z několika desítek lidí, dětí i dospělých. Svá představení hráli nejen na náměstích, ale i v četných místních kavárnách a restauracích. Bylo možné vidět Tři krále, pastýře a jiné biblické postavy, ale zároveň třeba Janukovyče, Klička, ale i příslušníky Berkutu. Za scénky na aktuální téma právě probíhajícího Majdanu byli tito koledníci odměňováni nejen bouřlivým potleskem, ale i slušnými částkami peněz a dárky. Je však dobré podotknout, že vybrané peníze v naprosté většině putovaly do Kyjeva na podporu lidí na barikádách.

Návštěvu třeba právě Lvova během ledna všem vřele doporučuji. A pokud ano, je dobré vědět, že běžným pozdravem v tomto období přestává být „Dobryj den“, protože v té době se lidé mezi sebou zdraví tradičním pozdravem „Chrystos narodivsja!“ - Narodil se Kristus! - a odpovídají si „Slavimo Joho!“ – Oslavujme Ho!

Michal Šimek

Jak jsme obstáli po listopadu 1989?

Pět známých osobností se ohlíží za uplynulým čtvrtstoletím

Připravil Michal Šimek

Každý z našich respondentů se ve větší či menší míře podílel na dění, které předcházelo nebo následovalo památné události v listopadu 1989. Hodnocení uplynulých pětadvaceti let nebývá vždy jednoznačné. Mezi lidmi se lze dokonce setkat s názory, že za minulého režimu se žilo lépe. Vybraným osobnostem jsme položili následující tři otázky:

- 1. Nakolik se splnila Vaše očekávání, která jste spojoval(a) s pádem minulého režimu?**
- 2. Co se podle Vás podařilo?**
- 3. Co se naopak nepodařilo?..**

Tomáš Ježek

1. Všechna očekávání a doufání se mi splnila. Dlouho předtím, než režim skutečně padnul, jsem byl přesvědčen, že ten den určitě přijde. Nebylo totiž možné potkat žádného komunistu, který by režim hájil i v soukromém rozhovoru. Bylo tudíž jasné, že režim, který není skoro nikdo ochoten bránit, musí velmi brzy padnout.

2. Odpovídám z mé osobní perspektivy. Podařilo se mi spolu s mými spolupracovníky zahájit a úspěšně dokončit malou privatizaci a prosadit proces restitucí. Vymyslel jsem a prosadil zákon, který určil 6,1 mld Kč z výnosů privatizace na ozdravení ovzduší. Vymyslel jsem a prosadil Nadační investiční fond, který napomohl vzniku a fungování neziskového sektoru. Podařilo se mi za pomoci zahraničních kolegů sepsat návrh zákona o vzniku Komise pro cenné

papíry a spolu s mnoha spolupracovníky privatizovat a přivést k prosperitě mnoho velkých českých podniků - za všechny jmenuji Škodu Mladá Boleslav. Připomínám ropovod Ingolstadt-Kralupy, kde jsem vyjednával záruky Fondu národního majetku poskytnuté Bavorsku - zbavil nás jednostranné závislosti na dodávkách ropy z Ruska. Přispěl jsem ke vzniku naší ústavy, která se sepisovala během podzimu roku 1992. Po rozpadu Československa jsem osamoceně bojoval za to, aby byly slovenským účastníkům kupónové privatizace vydány akcie českých společností. Není těžké domyslet důsledky, kdyby nově vzniklý český stát zahájil svou existenci znárodněním majetku cizinců.

3. Kladu si za vinu že jsem dost důrazně neprotestoval a dost hlasitě neřval proti finálnímu znění zákona o investičních společnostech a investičních fondech, který vznikl na federálním ministerstvu financí, nikoli na "mém" ministerstvu. Tento zákon legalizoval tunelování. Bylo porušeno kanonické pravidlo, že majetek správce musí být přísně oddělen od spravovaného majetku.

Autor – (nar. 1940) - v letech 1986 – 1989 vědecký pracovník v v Prognostickém ústavu ČSAV, po r. 1989 ministr vlády ČR a předseda Fondu národního majetku, v současnosti docent na katedře institucionální ekonomie VŠE Praha.

Roman Joch

1. Čekal jsem návrat svobodné společnosti a ten nastal. Nyní mají občané svůj osud ve svých rukou. Za to, zda si ho zkazíme, či nikoli, si můžeme už jen sami. V listopadu 1989 jsem však nečekal vzkříšení nacionalismu a rozpad československého státu.

2. Založit institucionální základy svobodné společnosti. Obnovit soukromé vlastnictví. Privatizovat a restituovat ukradený majetek. Ustavit pluralitní demokratický systém vícero stran. Mít možnost svobodně cestovat do zahraničí. Těšit se svobodě slova, tisku a projevu, jako i náboženské svobodě. Stát se členem NATO a EU. Uchovat

kvalitu českého piva. Nepodlehout nějaké nové šílené ideologii. Mít poprvé v našich dějinách dobré a slušné vztahy se všemi sousedními zeměmi.

3. Udržet a zachovat Československo. Zakázat KSČM. Obnovit víru našich předků. Mít stabilnější manželské rodiny. Mít více dětí. Nepodlehout cynismu tak rychle a brzo. Udržet či dosáhnout vyšší vzdělávací standardy.

Autor – (nar.1971), po roce 1989 přišel do Prahy studovat medicínu, od r.2003 ředitel Občanského institutu, učitel politické filosofie a politické ideologie na VŠE Praha a na soukromé škole CEVRO Institut v Praze.

Dana Němcová

1.Změna režimu v roce 1989 byla nečekaná. Očekávání nebyla konkrétní, jenom to, co jsme chtěli dělat – svoboda, demokracie, lidská práva, krásné věci a vztahy, prostě uvolnění atmosféry. Společnost se otevřela a měla zájem vytvářet něco nového. Zbavit se přetvářky, lži a konečně něco třeba i tvořit, k něčemu se upínat. Změnou politického systému jsme docílili prostoru pro svobodu, lidská práva i pro fungování občanské společnosti. Potud jsem byla spokojena. Maximálně jsem byla spokojena, když jsem mohla být ve Federálním shromáždění při hlasování, které zrušilo vedoucí úlohu strany.

2.Myslím, že se nám podařilo položit základy pro další vývoj svobodné společnosti. Vytvořila se různá občanská sdružení, zvýšil se cit pro občanskou zodpovědnost a spolupráci. Vytvořily se strany, které založily základ politické plurality. Změnil se stav občanského právního vědomí i zákony.

3.Myslím si, že se nám ani po pětadvaceti letech nepodařilo zbavit se toho, co v nás zůstalo z komunistického režimu. Totiž jeho marxistické základny – nejdřív musí být vybudovaná ekonomická základna a pak přijde třesnička na dortu. V současnosti nám chybí pro náš stát vůdčí idea. Obáváme vyhlásit sankce proti Rusku, abychom nebyli škodní. Přitom tyto sankce mají sloužit k ochraně něčeho mnohem podstatnějšího. Nepodařilo se nám zacházet se svobodou, které se nám dostalo dost odpovědně. Ale nedá se to generalizovat. Hodně přicházím

mezi mladé lidi, mezi studenty na gymnáziích a vidím, že to jsou ostrovy pozitivní deviance, kdy mladí se zajímají, rozlišují, čtou, studují. Takže doufám, že se občanská scéna postupně zkultivuje a že to bude v Čechách lepší. Chybí nám právní jistota. Příliš mnoho toho očekáváme od státu. Třeba i obyčejnou lidskou slušnost chceme dosáhnout prostřednictvím zákona. Měli bychom se soustředit na to podstatné. Což je budování sebevědomé občanské společnosti.

Autorka - (nar. 1934) - psycholožka, signatářka a mluvčí Charty 77, spoluzakladatelka Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných, dvakrát vězněna, v letech 1990-1992 poslankyně Sněmovny národů a Sněmovny lidu Federálního shromáždění, poté vedla správní radu Výboru dobré vůle Olgy Havlové a pracovala v Poradně pro uprchlíky.

Jan Urban

1.Nikdy jsem nevěřil, že se konce komunistického režimu dožiji. Neměl jsem díky tomu žádné iluze, nebo jenom malé. A už desátého prosince 1989 jsem proto veřejně sdělil, že sice pomohu komunisty porazit ve volbách, ale od toho dne už nechci mít s politikou nic společného. Ono už v té době bylo vidět, že ta změna nemá koncepci a dostatek étosu, který by Československo mohl nasměrovat ke klidu a skutečné demokracii, respektující pravdu a prosazující důstojnost. A že při tom běhu na dlouhou trať bude prospěšnější mít aspoň někoho, kdo si uchová nezávislost a nepropadne české náchylnosti k vytváření model.

2.Vybojovat šanci na samostatný rozvoj. Poprvé v národní historii nemáme nikoho, na koho bychom se mohli vymlouvat. Je to jen naše zodpovědnost. Za všechno dobré i špatné si můžeme jenom my sami. Ale jestli se to povede, ještě nevíme. A my teď máme historickou šanci dokázat jednou provždy, kdo jsme. Je nádherné být u toho, když se rozhoduje o charakteru národa. Ono to ještě může dopadnout hodně špatně - ale taky dobře - a záleží to jenom na nás.

3.Pochopit a ctít cenu svobody a cenu svobodné země. Rozdělení Československa byla nesmyslná chyba, za kterou jednou hodně zaplatíme. Češi jako politický národ mají najednou poprvé v historii etnicky čistý stát pro sebe, a, s prominutím, zatím je to spíše hanbinec. Nepodařilo se postavit jasný národní program a priority. Nepodařilo se

ani otevřít diskuzi o historických lžích a mýtech - tady mám na mysli třeba úlohu Edvarda Beneše, Mnichov, odsun, komunistickou diktaturu a zločiny, anebo "osvobození" Rudou armádou v roce 1945. Nepodařila se ekonomická transformace, která jen zkopírovala model poválečného vydrancování pohraničí do rukou komunistických loajalistů. Klaus si zajistil dvacet let podpory stovkami miliard, které se v privatizaci "ztratily" k jeho loajalistům bez minulosti.

Autor- (nar. 1951) - signatář Charty 77, v listopadu 1989 spoluzakladatel, lídr a mluvčí Občanského fóra; historik a publicista – mimo jiné reportér z průběhu bojů v Bosně a Hercegovině, v současnosti přednáší na University of New York v Praze.

Václav Vacek

1. Chybí ochota k budování rodiny společnosti a demokracie. Neumíme si vybrat státníky a hospodáře, nevolíme podle charakteru. Božstvem společnosti je blahobyť a zábava. Církev ztratila sympatie, které získala za minulého režimu tím, že jsme se začali příliš zajímat o sebe.

2. Máme svobodu slova, shromažďování. Zlepšilo zdravotnictví a životní prostředí. Naše děti mohou studovat po celém světě. Církev má svobodu jako snad nikdy. Vychází množství náboženských knih, internet, televize a rozhlas umožňují vyučovat Moudrost Boží. Charismatické konference, Manželská setkání, Akademické týdny a další podobné akce mají volné pole k působení. Charita, Adra, Člověk v tísní, slouží. Mnoho kostelů a far je opravených.

3. Smýšlení a život nelze změnit bez rozpoznání příčin tragedií 20. století. Panovníky, kteří rozpoutali 1. světovou válku, jsme nezařadili mezi válečné zločince. Naši předkové se po 1. válce nekáli, nezabránili ještě větší hrůze 2. války. Do kostela chodilo a modlilo se víc lidí než dnes, ale neřídili se podle Pána Ježíše. Dodneška jsme nepojmenovali teologické příčiny komunismu.

Komunisté nám osekali „náboženský život“ až na dřev. Po „listopadu“ jsme se ale vrátili k mnoha nepodstatným věcem, k poutím, velkým slavnostem, odpustkům a ostatkům

svatých. Malé církve tyto věci nemají a nevymírají jako my. Bůh nás posílá k lidem. Bez porozumění Písmu s Ním ale nejsme schopni spolupracovat.

Autor– (nar. 1946), před r. 1989 se podílel se na vydávání církevního samizdatu, člen sboru poradců kardinála Františka Tomáška, od roku 1990 římskokatolický kněz v Letohradě

Vyšlo v Perspektivách č. 22/2014 (příloha Katolického týdeníku č.45 -4 -10.listopadu 2014)

Nejpřirozenější způsob výuky O domácí škole s Jitkou Pogranovou

Rozhovor připravil Michal Šimek

Národní ústav pro vzdělávání provedl pokusné ověřování domácího vzdělávání na druhém stupni. Výsledky ukazují k tomu, že by tato možnost vzdělávání měla být uzákoněna, stejně jako je tomu na 1.stupni povinné školní docházky. Přesto současný ministr školství Marcel Chládko usiluje o to, aby tuto možnost rodiče neměli.

Nejste absolventkou pedagogické fakulty, přesto ráda učíte. Kde a jak jste získala vztah k učení?

Pedagogické nadání jsem měla od základní školy. Spolužákům vysvětlovala, když něčemu nerozuměli, většinou matematiku a jazyky. Doučovala jsem i na střední a na vysoké škole. Moje třídní na gymnáziu mi říkala, že bych měla jít studovat vysokou školu pedagogickou. Ale já jsem věděla, že nepodepíšu souhlas, abych vychovávala děti v duchu marxismu-leninismu. Proto jsem vystudovala cestovní ruch a provázela jsem zahraniční turisty u nás a s našimi jsem jezdila ven. Když jsem neměla zájezd, učila jsem angličtinu na ministerstvu zdravotnictví. V roce 1990 jsem se vdala a postupně přivedla na svět čtyři dcery a syna. Věnovala jsem se jim naplno, často jsme si hráli na školu a děti byly nadšené.

Můžete mi něco říci o historii domácí školy u nás i ve světě? Jak tato myšlenka

vznikla a proč?

Domácí škola je nejpřirozenější způsob výuky. Vždyť každý rodič své dítě učí. Nejprve chodit, mluvit, správně používat lžičku, správně se obléct a obout. A někteří rodiče v tom pokračují dál ve čtení, psaní, počítání. Domácí vzdělávání bylo a je běžné ve světě – v USA i v Evropě (kromě Německa, kde byla domácí škola zrušena ve 30. letech 20. století).. V mnoha zemích se děti mohou vzdělávat i na středoškolské úrovni (např. v USA či ve Velké Británii).

Můžete mi říci, co to vlastně „domácí škola“ v podmínkách České republiky je a co pro rodiče obnáší?

Znamená to, že se rodiče, popřípadě učitel, kterého si najdou, starají o vzdělávání dítěte doma, Do školy dítě chodí jen v pololetí a na konci školního roku udělat zkoušky z toho, co se naučilo.

Kolik dětí v ČR je vzděláváno na úrovni 1. stupně?

Myslím kolem jednoho tisíce. Když jsme sami v roce 1998 začínali, bylo to kolem 160 dětí..

Finanční zajištění rodiny, kde jeden z rodičů zůstává s dětmi doma, aby je učil, určitě není jednoduché.

V rodině, kde se rozhodnou pro domácí vzdělávání, je finanční zabezpečení rodiny na druhém rodiči.

Jsou rodiče vzdělávající své děti doma nějak organizováni?

Ano. Pokud chtějí, mohou být členy Asociace domácího vzdělávání. K dispozici máme také homeschoolingovou síť pro vzájemnou rychlou komunikaci a předávání informací a zkušeností.

Proč jste se sama rozhodla pro vzdělávání svých dětí doma?

Nebyli jsme s manželem spokojeni s tím, jak se v 1. třídě z naší tvořivé holčičky stává ustrašené dítě, které se bojí, zda je hruška, kterou namalovala, správně zelená. Proto jsme se rozhodli, že vyzkoušíme domácí školu. Postupně jsem takto vyučila všechny naše děti, které odcházely z mé domácí školy na osmileté gymnázium. A nyní po 16 letech už mohu hodnotit, že to bylo dobré rozhodnutí.

Pozorujete nějaký rozdíl v úrovni vzdělání dětí ze státních škol a dětí, které získaly základy vzdělání doma?

Možná ani ne v množství informací, ale ve vybudování vnitřní jistoty, že jsem důležitý a nemusím se bát výsměchu. Domácí škola posiluje i vztah rodičů s dětmi.

Jaké jsou výhody domácího vzdělávání?

Výhodou je, že se učení dá stavět takzvaně na míru. My jsme výtvarně zaměřeni, tak jsme často chodili do Národní galerie, na různé výstavy nebo tvořivé workshopy.

Existují i nějaké nevýhody?

Nevýhodou pro rodiče je, že si dopoledne, kdy většina posílá děti do školy, neodpočine. Musí pracovat a přemýšlet spolu s dítětem. Ale pro mne to vždy znamenalo spíš výhodu- učit se a přemýšlet o nových věcech spolu s dítětem mě velmi baví.

Neměly Vaše děti problém při přechodu na střední školu?

Ne, neměly. Naopak se do měsíce staly centrem – jak já říkám – srdcem třídy. Všechny mají velmi silné sociální soucítění. Umí rozpoznat, jak se spolužáci cítí a umí pomoci v pravou chvíli. A s učením problémy také neměly. Byly premianty, měly samé jedničky. Ale to pro mě není tak směrodatné jako spíše to, že se umí ozvat, když je třeba. Umí vyjádřit svůj názor, argumentovat a také si dovedou dobře zorganizovat svůj čas.

Jak jste sama zmínila, je domácí vzdělávání velmi rozšířené v USA a to nejenom na 1., ale i dalších stupních škol. Jeho absolventi prý patří k nejvzdělanějším lidem. Je to skutečně tak?

Ano. Potkala jsem se s jednou americkou rodinou. Synové se vzdělávali doma i celou střední školu. Na vysoké škole patřili k nejlepším studentům.

Ve stanovách české Asociace domácího vzdělávání jsem se dočetl, že jeho členové mají v úmyslu prosadit možnost tohoto vzdělávání i na 2. a 3. stupni. Můžete blíže objasnit proč? Jaký to má smysl?

Nejsem mluvčí Asociace, takže nemohu prezentovat oficiální názor. Ale zdá se mi logické, že pro velmi nadané studenty nebo naopak pro ty, kteří potřebují velmi pomalé tempo, je tento typ vzdělávání vhodný a to i na 2. a 3. stupni.

Alternativní způsoby vzdělávání včetně vzdělávání domácího nemají u nás na různých ustláno. Dosvědčuje to i záměr nového ministra školství Marcela Chládky v podstatě zakázat možnost tohoto vzdělávání na úrovni 2. stupně. Jak jeho postup Vy i další domácí učitelky a učitelé vnímáte?

Zdá se mi, že pan ministr zareagoval neprofesionálně. Jeví se to tak, jako kdyby si výsledky pokusného ověřování domácího vzdělávání na úrovni 2. stupně nepřečetl. Ty dosvědčují, že tato možnost vzdělávání je v naší společnosti určitě potřeba.

Má šanci postup pana ministra na úspěch?

Myslím si, že ne. Možná má naději na úspěch ze své pozice ministra, ale je tu dost silná skupina rodičů, kteří chtějí vědět, co se jejich děti učí a jakým způsobem se to učí a rádi by si zachovali svobodu rozhodnutí o vzdělávání svých dětí.

Argumenty Marcela Chládky na mě osobně působily, jako bychom se v českém školství dosud definitivně nerozešli s dědictvím komunistického konceptu „Nejedlého státní jednotné školy“. Nebo se snad mýlím?

Je mi to líto, ale asi se nemýlíte.

V Dobříši a okolí, kde působíte, je prý více rodičů, kteří učí své děti doma. Setkáváte se, vyměňujete si zkušenosti?

Ano, setkáváme se a navzájem si učíme děti. Někdy děláme společné projekty nebo tvořivá odpoledne. Jindy jeden z rodičů vezme děti ze všech rodin na výlet do Prahy do Rudolfiny za hudbou nebo na Vyšehrad za historií.

Jaké jsou Vaše zkušenosti s učiteli a vedením školy, kde Vaše děti skládají zkoušky?

Jsou vstřícní, ochotní nám pomoci, když je třeba. Poradí například s učebnicemi nebo s Rámcovým vzdělávacím programem.

Máte kontakty s učiteli ze státních škol? Spolupracujete spolu?

Ano, máme. Někteří nás ale berou jako konkurenci. Jiní si nás váží a říkají, že oni sami by nebyli schopni učit své vlastní děti. O spolupráci vůbec nemůže být řeč. Jen jednou jsem si chtěla půjčit ze školy učebnice. Paní zástupkyně mi řekla, že to není možné, když naše děti nejsou zapsány u nich ve škole.

Ale zase je to o lidech. Víím o jedné rodině, která vzdělávala své děti doma na 2. stupni v době, kdy to ještě nešlo, protože ředitel jedné základní školy byl ochotný vzít na sebe riziko. Rodičům dal důvěru a možnost domácího vzdělávání s jejich dětmi dělat.

Slyšel jsem, že učíte doma i děti jiných rodičů. Je o to zájem?

Je, velký. Také pomáhám rodičům, kteří sami chtějí s domácí školou začít.

Prý za Vámi docházejí odpoledne po vyučování i některé děti, které prožívají traumata z každodenního školního vyučování. Vy jim nějak pomáháte?

Ano, snažím se jim vytvořit bezpečnou atmosféru a podpořit je v radosti z poznávání. Určitě se jim nevysmívám za to, když něco neumí – tak, jak se to v poslední době stalo jedné mé dceři na gymnáziu. Naopak chybu beru jako výzvu, že se na tom dítě něco naučí.

Česká Asociace domácího vzdělávání má sídlo v Bratrské škole v Praze. Má to nějaký symbolický význam? Například to, že většinou jsou domácí učitelé věřící lidé?

Na začátku to bylo skutečně tak, že nejvíc nás bylo křesťanů. Ale v současnosti je společenství domácích školáků velice různorodé.

Křesťanský způsob a přístup ke vzdělávání je založen na respektování individuality žáka (viz např. Jan Amos Komenský). Není u nás proto tak velká nedůvěra a nepochopení pro domácí vzdělávání právě v tom, že společnost je zaměřena proti církvím a stále v ní panuje nedostatek sebevědomí a důvěra ve schopnost jedince – individuality?

Je to možné. Máme se ještě hodně co učit i ve společnosti a ve vztazích mezi lidmi.

Jsou s Vámi v kontaktu média z oblasti školství?

Ano. Několikrát jsem psala články do Rodiny a školy. A byla jsem mile překvapena, jak kvalitní časopis to je. Vřele doporučuji. Také jsme s dětmi několikrát o domácí škole mluvily do Českého rozhlasu.

Jak vidíte budoucnost domácího vzdělávání v České republice. Bude líp?

Domácí škola je skvělá příležitost pro rodiče, kteří chtějí své děti vést a vychovat z nich vyrovnané osobnosti. A takoví rodiče se budou za domácí vzdělávání brát. Výsledky žáků vzdělávajících se doma nemohou být přehlédnuty. Demokratický stát by si takovou možnost neměl nechat vzít.

Jitka Pogranová (nar. 1964) Absolventka všeobecného gymnázia na Dobříši a Vysoké školy ekonomické v Praze - obor cestovní ruch. Od mládí se věnovala malování. Je věřící křesťankou, hlásí se ke katolické církvi. Její manžel – Miro Pogran - je grafikem a ilustrátorem knih pro děti.

Vyšlo v Perspektivách č. 24/2014 (příloha Katolického týdeníku č.49 -2 –8.prosince 2014)

Bohoslužby ve vánočním a novoročním období

Neděle 21.12. 2014 **10 hod.**
součástí bude krátké pásmo dětí z nedělní školy a biblického kroužku

Čtvrtek 25.12. 2014 – Boží hod vánoční **10 hod.**
(vysluhování Večeře Páně)

Neděle 28.12. 2014 **10 hod.**

Čtvrtek 1.1. 2015 - Nový rok **10 hod.**
(vysluhování Večeře Páně)

Salár a dary

Zaplatit salár za rok 2014, věnovat peněžní dar na opravy, provoz sboru můžete osobně v kostele u bratra kurátora J. Kozlíka nebo sestry I. Pavelkové nebo platbou na účet sboru č. 174987837/0300. Děkujeme!

**Na počátku bylo Slovo, to Slovo bylo u Boha,
to Slovo byl Bůh.**

To bylo na počátku u Boha.

**Všechno povstalo skrze ně
a bez něho nepovstalo nic, co je.**

V něm byl život a život byl světlo lidí.

To světlo svítí ve tmě a tma je nepohltila.

Janovo evangelium 1, 1-5

Požehnané vánoční svátky a nový rok 2015 !

Farní sbor Českobratrské církve evangelické ve Mšeně u Mělníka.

Farář Mgr. Michal Šimek, bytem v Kosmonosích,
tel.: 608 718 898, e-mail: majkl.simek@seznam.cz.

Webové stránky sboru: www.msenocce.wbs.cz

Bohoslužby se konají každou neděli v 10 hodin.